

สค กุรณะโรทิต กับความคิดและงานทางค่านสหกรณ

กำเนิดของการสหกรณ์

การสหกรณ์เกิดขึ้นในโลกครั้งแรกเมื่อเกือบ 130 ปีมาแล้ว มูลเหตุทั่วไปที่ทำให้เกิดวิธีการสหกรณ์นั้นก็คือ ความอึดอัดขัดสน และความเดือดร้อนของประชาชนในการอาชีพ และการดำรงชีพ อันเกิดขึ้นเพราะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างขนานใหญ่ ในสมัยนั้น ซึ่งเริ่มในประเทศในทวีปยุโรปก่อน เรียกว่า "การปฏิวัติอุตสาหกรรม" ผสมด้วย "การปฏิวัติเกษตรกรรม" ในระยะต่อมา การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้ผู้เดือดร้อนหรือถูกกระทบกระเทือนต้องร่วมมือกันขวนขวายหาช่องทางแก้ไขบรรเทาตามกำลังปัญญาความสามารถ

บุคคลที่ได้ชื่อว่าสอนให้คนทั่วไปรู้จักการสหกรณ์ตามความหมายอย่างแคบว่าเป็นวิธี คำนับธุรกิจเป็นคนแรก หรือถือกันว่าเป็นผู้ให้กำเนิดการสหกรณ์ ตามที่เรารู้จักกันในสมัย ปัจจุบันคือ โรเบิร์ต โอเวน ชาวอังกฤษ ท่านเกิดเป็นเด็กจนแต่ฉลาดรู้จักทำมาหากินและ ทำงานเก่ง จึงเขยิบฐานะขึ้นมาเป็นคนชั้นนายจ้าง เป็นผู้จัดการของโรงงานทอผ้าอันเป็น บริษัทที่ใหญ่มากแห่งหนึ่งในสกอตแลนด์ แม้จะเป็นนายจ้างแต่เพราะหวังคืออรรถรรmgr จึงปรับปรุงโรงงานให้กรรมกรได้ทำงานมีความสุขสบายขึ้นติดต่อกับแห่งอื่น การกระทำอันนี้ต่อมา ได้นำไปสู่ความคิดเห็นทางสหกรณ์ คือเมื่อเห็นกรรมกรมีความคับแค้น จะแก้ด้วยวิธีใดก็ไม่ สำเร็จ โอเวนก็แนะนำให้รวมกันเข้าในรูป "ชมรมสหกรณ์" โดยให้ชมรมสหกรณ์ผลิตสิ่ง บริโภคต่าง ๆ ขึ้นเองจนเลี้ยงตัวเองได้ ไม่ต้องไปเกี่ยวข้องกับใคร ดังนั้นสมาชิกของชมรม จึงเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคในตัวเอง การทำงานในชมรมก็ให้เป็นแบบเดิมของชาวนาและ ช่างฝีมือ โดยไม่ใช้เครื่องจักร ทรัพย์สินของชมรมให้เป็นของส่วนรวมเพื่อมิให้มีสภาพนายทุน ชมรมเช่นนี้เป็นสมาคมที่ไร้ที่คินกว้างขวาง และต้องให้ทุนเมื่อแรกตั้งมาก

นอกจากนี้ท่านผู้นี้ยังได้ชื่อว่าเป็นกนคิดคำ "สหกรณ์" ขึ้น ให้มีความหมายพิเศษและ เป็นวิธีการเศรษฐกิจแบบใหม่ที่ไม่แทนระบบแข่งขันเพื่อวัตถุประสงค์ทุกทางด้วย

อีกท่านหนึ่งคือ นายแพทย์วิลเลียม กิง มีอาชีพเป็นหมอที่เมืองโปรคัน ประเทศ

อังกฤษ นายแพทย์ผู้นี้นิยมในความคิดเห็นทางสหกรณ์ของโอเวน แต่ก็ว่าโครงการของโอเวนเลื่อนลอยและทะเยอทะยานมากเกินไป ไม่อาจทำให้เป็นจริงได้ นายแพทย์ผู้นี้จึงได้ริเริ่มให้คนงานรวมทุนกันเข้าคนละเล็กคนละน้อยตั้ง "สมาคมการค้า" ในรูปสหกรณ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2370 ในรูปร้านสหกรณ์จำหน่ายสินค้า แต่ความมุ่งหมายและวิธีการไม่เหมือนร้านสหกรณ์ในปัจจุบัน คือเพื่อรวมทุนและเพื่อให้สมาชิกมาช่วยกันซื้อของในร้านให้เกิดกำไร แล้วเก็บกำไรนั้นสมทบกับทุนให้เป็นก้อนเป็นกำต่อไป ขั้นสุดท้ายจนถึงอาจตั้งชมรมสหกรณ์ตามแบบโอเวนได้ เพราะกิจการของนายแพทย์ก็คล้ายกับร้านสหกรณ์ในปัจจุบัน ในวงการสหกรณ์สมัยนี้จึงให้เกียรติแก่เขามาก นายแพทย์ก็ยังได้ชื่อว่า เป็นคนที่อธิบายให้คนทั้งหลายเข้าใจคำว่า "สหกรณ์" ได้ชัดแจ้งขึ้นกว่าแต่ก่อน¹

ความหมายของการสหกรณ์

มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่าสหกรณ์ไว้อย่างต่าง ๆ กัน คำจำกัดความเหล่านี้ย่อมแตกต่างกันตามแต่ทัศนะและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล บางท่านให้คำจำกัดความโดยอนุโลมตามรูปที่ตนเห็นว่าสำคัญที่สุด บางท่านก็มองจากแง่การผลิต บางท่านก็มองจากแง่ของการบริโภค แต่ก็มีบางท่านเหมือนกันที่เฝ้าพยายามให้คำอธิบายคำว่าสหกรณ์ให้คลุมไปถึงสหกรณ์รูปต่าง ๆ หลายรูป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นายฮิวเบิร์ต คัลเวอร์ต (H. Culvert) เคยเป็นนายทะเบียนสหกรณ์ที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของมลฑลมิสซิปปี ในประเทศอินเดีย ได้ให้พินัยมไว้ว่า "สหกรณ์เป็นวิธีจัดการรูปหนึ่ง ซึ่งบุคคลหลายคนเข้าร่วมกันโดยความสมัครใจของตนเอง ในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่านั้น และโดยความมีสิทธิเสมอหน้ากันหมดเพื่อบำรุงตนเองให้เกิดความจำเริญในทางทรัพย์สิน"²

¹ กรมส่งเสริมสหกรณ์, หลักการสหกรณ์และการส่งเสริมสหกรณ์ในประเทศไทย (พระนคร, 2514), หน้า 2-3.

² สวัสดิ์ เอกหัตถ์, หลักสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และวิเคราะห้การบริหารงานสหกรณ์หาทุนในประเทศไทย (พระนคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2507), หน้า 11-14.

เปอซี เรดเฟอร์น (Percy Redfern) นักสหกรณ์ชาวอังกฤษได้ให้คำจำกัดความของคำว่าสหกรณ์ไว้ว่า

สมาคมสหกรณ์คือชุมนุมชนซึ่งร่วมงานกันโดยใจสมัคร และโดยยึดวิธีการประชาธิปไตยเป็นหลัก เพื่อเสนอสิ่งของและการรับใช้ให้แก่สมาชิก หรือเพื่อให้สมาชิกผลิตสิ่งของไวชาย หรือเพื่อขายสิ่งของที่สมาชิกผลิตขึ้น หรือเพื่อจะหาทุนให้สมาชิก หรือเพื่อรวมวัตถุประสงค์ทั้งปวงให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และในขณะที่เดียวกันนั้น เพื่อเฉลี่ยผลไคตามวิธีซึ่งสมาชิกไคตกลงกันว่าเป็นวิธีที่ยุติธรรมสำหรับทุกคนและคนทั้งหมด³

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ของไทยได้กำหนดไว้ว่า "สหกรณ์หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งรวมกันดำเนินการ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันและได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติ⁴

พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ นายทะเบียนสหกรณ์พระองค์แรกได้ทรงแปลถ่ายทอดไว้ให้เป็นภาษาไทยว่า "สหกรณ์เป็นวิธีจัดการรูปหนึ่งซึ่งบุคคลหลายคนเข้าร่วมกัน โดยความสมัครใจของตนเอง ในฐานะที่เป็นมนุษย์ โดยความมีสิทธิเสมอหน้ากันหมด เพื่อบำรุงตัวเองให้เกิดความจำเริญในทางทรัพย์สิน"⁵

พจนานุกรมทางเศรษฐศาสตร์ของแมคโคร ฮิลล์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า

สหกรณ์เป็นองค์การที่รวมกันตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจ กำหนดงานโดยคณะบุคคลและแบ่งผลกำไรด้วยกัน โดยทฤษฎีแล้วการสหกรณ์จะสามารถลดราคาสงไค และจะเพิ่มรายไคให้แก่สมาชิก

³ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

⁴ "พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511," ราชกิจจานุเบกษา, 85 : 55 ฉบับพิเศษ (7 มิถุนายน, 2511), 1.

⁵ สวีลส์ เอคท์ทอร์, เรื่องเดิม, หน้า 17.

ศักดิ์กำไรของคนกลางออกไป การสหกรณ์อาจจะแบ่งได้เป็นหลายประเภท มีสหกรณ์การผลิต การเงิน หรือการค้า⁶

สก กุระโรทิต ได้ให้ความหมายของคำว่าสหกรณ์ไว้ว่า

สหกรณ์ (Co-operative society) คือลัทธิเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในอังกฤษและในเยอรมันเมื่อประมาณ 120 กว่าปีมาแล้ว สหกรณ์เกิดขึ้นในยุคที่คารลมารกซ์ (Karl Marx) เขียนหนังสือคัดค้านการชู้กริคของนายเงิน แห่งสมัยการปฏิวัติทางอุตสาหกรรม (The industrial revolution) เป้าหมายของมารกซ์อยู่ที่การกำจัดกาสิโนระหว่างนายทุนกับแรงงาน เป้าหมายของสหกรณ์อยู่ที่การหลีกเลี่ยง และป้องกันไม่ให้นายทุนกินแรงเงาของแรงงาน วิธีการของมารกซ์มุ่งการใช้กำลังยึดอำนาจ เปลี่ยนแปลงรัฐบาลให้เป็นรัฐบาลของฝ่ายแรงงาน เพื่อทำการกวาดล้างนายทุนออกไป แล้วสถาปนารัฐคอมมิวนิสต์ขึ้นแทน ส่วนวิธีการของสหกรณ์ไม่มุ่งการใช้กำลังยึดอำนาจ เพื่อตั้งรัฐบาลสหกรณ์ แต่มุ่งตั้งกลุ่มหรือหน่วยสหกรณ์ขึ้น เพื่อช่วยตัวเองให้พ้นจากการชู้กริค เอาเปรียบของนายทุนเท่านั้น ดังนั้นจะเห็นว่าวิธีการของมารกซ์มุ่งทำลายนายทุน แต่วิธีการของสหกรณ์มุ่งหลบเลี่ยงนายทุน คือไม่ทำลายนายทุน วิธีการของมารกซ์มุ่งใช้กำลังบังคับ ส่วนวิธีการของสหกรณ์มุ่งชักชวนให้เกิดความสมัครใจ⁷

และอีกตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

สหกรณ์คือการรวมแรงและรวมใจเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ทุกคน โดยไม่มีการกินแรงกันในระหว่างเงาของแรงงาน การ

⁶"Cooperative," The McGraw-Hill Dictionary of Modern Economics (2d ed.; c 1973), p. 131.

⁷สก กุระโรทิต, "ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย," ปิยมิตร, 2 (28 กรกฎาคม, 2501), 12.

รวมแรง เพื่อความสำเร็จประโยชน์ของแต่ละคนที่ใช้กันอยู่ในชนบท
ขณะนี้ เช่นการ "ลงแขก" ก็เป็นวิธีหนึ่งที่ควรมีประโยชน์ แต่วิธี
นี้ไม่สะดวก เพราะเอาตัวบุคคลไปใช้หนักเกินไป และไม่เป็นการ
เพราะการให้หนักเกินไปอาจหลอมน้ำแก่กันได้ เนื่องจากความ
แข็งแรง ตลอดจนความขยันขันแข็งของแต่ละคนไม่เหมือนกัน
อนึ่ง การ "ลงแขก" นี้แก้ปัญหาได้เพียงกรณีเฉพาะเท่านั้น ไม่ควร
จะแก้ปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นศัตรูของชาวชนบทเลยสักอันใด เช่นปัญหา
คอกเบี้ยอัตราสูง ปัญหาคนกลาง ปัญหาตลาด ตลอดจนปัญหา
กว้างซีพทั่ว ๆ ไป เพื่อการอยู่อาศัยที่ดี แต่การสหกรณ์สามารถ
แก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีทุก ๆ ปัญหา เป็นคนว่า
ปัญหาคอกเบี้ยอัตราสูง ปัญหาคนกลาง ปัญหาการเช่า ปัญหา
การผูกขาดที่ดิน ปัญหาตลาด ปัญหาการก่อสร้างปรับปรุงที่
อยู่อาศัย ซึ่งเป็นความสุขความปลอดภัยส่วนใหญ่ของชีวิต ฯลฯ⁸

หลักของสหกรณ์

ในการประชุมองค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศครั้งที่ 23 ณ กรุงเวียนนา
ประเทศออสเตรีย เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2509 ที่ประชุมได้ตกลงกันกำหนดหลักสหกรณ์
ทั่วไปซึ่งใช้ได้สำหรับสหกรณ์ทุกชนิดไว้เป็นสากล มี 6 ประการดังต่อไปนี้

1. การเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ และเปิดโอกาสให้
แก่คนทั้งปวง ผู้อาจใช้ประโยชน์ในบริการสหกรณ์ได้ ทั้งนี้โดยปราศจากข้อจำกัดที่เสกสรร
ขึ้น หรือความลำเอียงใด ๆ ทางสังคม การเมือง เชื้อชาติ หรือศาสนา การรวมตัวของ
สมาชิกต้องรวมตัวกันอย่างมีแบบแผน ต้องมีข้อบังคับซึ่งสมาชิกต้องรับรู้ เข้าใจ และยอมรับ
ข้อผูกพันตามนั้น ถ้าสหกรณ์มีทุนและมีการให้สมาชิกเช่าที่ดิน สมาชิกทุกคนต้องถือหุ้นจึงจะ
มีสิทธิในฐานะเป็นสมาชิก เมื่อสหกรณ์มีหน้าที่ดังกล่าวจึงจักต้องมีเสรีภาพในการเลือกเข้า
เป็นสมาชิก และมีเสรีภาพที่จะถอนตัวออกไปจากสมาชิกภาพได้

⁸"บาร์บารา" (นามแฝง), "โครงการบูรณะชนบทแห่งชาติ," ไท-รายส์ ภาควิชา,
3 (22 กันยายน, 2501), 32.

2. สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตย กิจการของสหกรณ์ควรได้รับการจัดการโดยบุคคลที่ได้รับเลือกตั้ง หรือแต่งตั้ง ตามวิธีที่บรรดาสมาชิกได้ตกลงกันและที่เขายอมรับนิชอบได้ สมาชิกของสหกรณ์ชั้นปฐมควรไม่มีสิทธิออกเสียงเท่ากัน คือสมาชิกหนึ่งคนต่อหนึ่งเสียง และมีส่วนในการตัดสินใจที่จะมีผลต่อสหกรณ์เท่ากัน ในสหกรณ์อื่นนอกจากสหกรณ์ชั้นปฐม การบริหารงานควรได้กระทำตามแบบประชาธิปไตยในลักษณะที่เหมาะสม

ต้องมีบทบัญญัติในกฎหมายเกี่ยวกับเงินทุนเรือนหุ้นที่สมาชิกคนหนึ่งจะถือไว้ได้ควย เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกคนหนึ่งผู้ใดได้ครอบงำสหกรณ์ควยทุน โดยกำหนดว่า ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกในสหกรณ์จำกัดแต่ละคนต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในหาของจำนวนหุ้นทั้งหมด หลักเกณฑ์ 1 ใน 5 นี้ปรากฏว่าได้รับใช้เป็นมาตรการทั่วไปในกฎหมายสหกรณ์ของประเทศอื่นควย

3. การจำกัดผลตอบแทนสำหรับหุ้นเรือนหุ้นเพียงไม่เกินอัตราดอกเบี้ยอันจำกัด ปัญหาเรื่องดอกเบี้ยมีบทบาทสำคัญในขบวนการสหกรณ์เสมอ ในกฎหมายของสหกรณ์ของประเทศต่าง ๆ ย่อมมีกฏกำหนดอย่างเคร่งครัด แน่ชัด เกี่ยวกับดอกเบี้ยที่จะให้แก่เงินทุนหรือหุ้นเรือนหุ้นอยู่เสมอ เช่น ในกฎหมายสหกรณ์ของเรา (ในมาตรา 31) เกี่ยวกับการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์จำกัด ในที่ประชุมใหญ่ อาจจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นเงินสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ฯ โดยจ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ไม่เกินร้อยละ 8 ต่อปี

4. รายได้สุทธิ (กำไร) อันเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสหกรณ์ย่อมเป็นของสมาชิกของสหกรณ์นั้น และควรจัดสรรไปตามวิธีที่อาจหลีกเลี่ยงการที่สมาชิกคนหนึ่งจะได้ประโยชน์ โดยทำให้สมาชิกผู้อื่นเสียประโยชน์ ทั้งนี้อาจกระทำโดยมติของสมาชิก ดังต่อไปนี้

- ก. กั้นไว้เพื่อการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์
  - ข. กั้นไว้เพื่อบริการของส่วนรวม
  - ค. แบ่งปันระหว่างสมาชิกตามส่วนแห่งธุรกิจ ซึ่งสมาชิกได้กระทำกับสหกรณ์
- ตามหลักการข้อนี้ ความจริงตามคติของวิธีการสหกรณ์ถือว่าสหกรณ์มิใช่ของค์การตัวหากว่าไร แต่เป็นการให้บริการแก่สมาชิก ดังนั้นคำว่า "กำไร" จึงไม่เป็นคำของนัก-สหกรณ์ แทนที่จะเรียกกำไร อาจเรียกว่ารายได้สุทธิ ส่วนออม หรือส่วนเกิน

5. การส่งเสริมการศึกษาอบรมทางสหกรณ์ การให้การศึกษาของสหกรณ์นี้ควรจะให้การศึกษากับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสหกรณ์ ได้แก่ ผู้จัดการ พนักงานเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ และการศึกษาสำหรับเยาวชน สำหรับในประเทศไทยเราก็มักมีบทเรียนเบื้องต้นๆ สำหรับคนชั้นมัธยมปีที่ ๓ อยู่แล้ว ซึ่งก็นับเป็นการเตรียมงาน คือทำให้เด็กเกิดความศรัทธาตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อเติบโตต่อไปก็จะได้เข้าร่วมในขบวนการสหกรณ์ได้ดี อันอาจเป็นการประกันความเจริญของขบวนการสหกรณ์ในภายหน้าได้ส่วนหนึ่ง

ในบางประเทศก็มียุวสหกรณ์จัดขึ้นเพื่อให้เกิดคุ้นกับสหกรณ์เพื่อประโยชน์ดังกล่าวแล้ว การอบรมสำหรับสมาชิกยุวสหกรณ์ใหม่ผสมผสานกับการเล่นอย่างให้เบื่อบ คือให้แทรกเจตนาารมณ์ของวิธีการสหกรณ์เข้าไปโดยไม่รู้สึกตัวนัก การจัดยุวสหกรณ์ขึ้นเช่นนี้นับเป็นวิธีการที่ฉลาดที่นิยมมาก และบางประเทศก็ก้าวหน้าไปมาก เช่นประเทศอังกฤษ อันเป็นตัวอย่างให้คนอื่นจัดทำ

6. องค์การสหกรณ์ทั้งปวงควรร่วมมือกันอย่างจริงจังกับสหกรณ์อื่น ทั้งในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับระหว่างชาติ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่บรรดาสมาชิกและชุมชนของตนของสมาชิกอย่างดีที่สุด

การที่สหกรณ์แต่ละสมาคมจะอยู่หรือทำงานไปลำพังโดดเดี่ยวนั้น เป็นการไม่ถูกต้อง จะต้องมีการร่วมมือประสานกัน และก็เป็นชั้น ๆ ไปคือ เมื่อมีสหกรณ์หลาย ๆ สมาคมสหกรณ์เหล่านั้นก็อาจต้องรวมกันเป็น "ชุมนุม" ต่อไป ทั้งนี้ทั้งในระดับภูมิกษัตริย์ตนเอง แล้วสูงขึ้นไปในระดับชาติ และการที่รวมกันเป็นชุมนุมนี้ก็อาจมีทั้งชุมนุมเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ และวัตถุประสงค์ทั่วไปด้วย ทั้งนี้เพื่อความเจริญของขบวนการสหกรณ์ส่วนรวมนั่นเอง ต่อมาเมื่อการสหกรณ์ได้แพร่หลายออกไปจนเป็นสากลแล้ว จึงได้มีองค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นองค์การระดับระหว่างชาติขึ้น เท่ากับเป็นแหล่งกลางของสหกรณ์ทั่วโลก⁹

ข้อนี้ในกฎหมายของทุกประเทศยอมบัญญัติไว้ให้เพื่อการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ตามหลักการนี้ โดยจัดเป็นองค์การหรือโครงสร้างของสหกรณ์เป็นระดับขึ้นไปเป็นชั้น ๆ ดังเช่นในกฎหมายสหกรณ์ของเราก็ได้เปิดทางไว้ คือในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้มีบัญญัติเกี่ยวกับการจัดเป็นชุมนุมสหกรณ์ ซึ่งในต้นหมายถึงชุมนุมเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ

⁹ กรมส่งเสริมการสหกรณ์, เรื่องเดิม, หน้า 8 - 24.

การสหกรณ์ในประเทศไทย

ในคอนปลายรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ดำริจะจัดตั้งธนาคารเกษตรขึ้นเพื่อเป็นที่พึ่งของชาวนาในด้านการเงิน แก้ไขข้อข้องในปัญหาเรื่องเงินทุน หลักประกันเงินกู้ และวิธีที่จะควบคุมให้ชาวนาส่งไขหนี้สินคืนต่อธนาคาร ความคิดในการจัดตั้งธนาคารเกษตรในครั้งนั้นจึงระงับไป

ต่อมาในปี พ.ศ. 2457 กระทรวงพระคลังมหาสมบัติสมัยนั้นได้เชิญ เซอร์ เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์ หัวหน้าธนาคารแห่งมัทราส ประเทศอินเดีย ให้มาสำรวจเกี่ยวกับหลักการในเรื่องนี้ ท่านผู้นี้ได้ให้คำแนะนำว่า ปัญหาเรื่องเงินทุนนั้นให้จัดตั้งธนาคารใหญ่ขึ้น ทำการใหญ่โดยยึดถือที่ดินและหลักทรัพย์อันเป็นประกัน ส่วนวิธีที่จะควบคุมมิให้ชาวนาทอดทิ้งที่ดินและหลบหนีสิน ให้ชาวนาที่จะไถรับเงินกู้ขึ้นรวมกันเป็นสมาคม ซึ่งพระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ผู้ที่เรายกย่องกันว่าทรงเป็นผู้ให้กำเนิดหรือเป็น "บิดา" ของการสหกรณ์ในประเทศไทย ได้ทรงช่วยบัญญัติจากคำในภาษาอังกฤษเดิมเป็นศัพท์เฉพาะในภาษาไทยให้ใกล้เคียงกันว่า "สหกรณ์"

จากข้อเสนอแนะของ เซอร์ เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์ ในครั้งนั้นนับว่าเป็นปฐมเหตุที่ชักนำเอาการสหกรณ์เข้ามาสู่ประเทศไทย ได้มีการพิจารณาศึกษาารูปแบบสหกรณ์ต่าง ๆ ที่จัดอยู่แล้วในต่างประเทศ เพื่อเลือกแบบที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของประเทศ ในที่สุดเห็นว่าสหกรณ์หาทุนแบบไร้ไฟไฟเซินซึ่งมีกำเนิดในประเทศเยอรมันนี้ มีความเหมาะสมกับภาวะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรไทยมากกว่ารูปอื่น เพราะสหกรณ์แบบไร้ไฟไฟเซินเป็นสหกรณ์ซึ่งสมาชิกต้องรวบรวมที่ดินในหนี้สินของสหกรณ์รวมกันและแทนกัน โดยไม่จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดเล็กมีแดนแคบ สมาชิกจะรู้จักกันดี และควบคุมซึ่งกันและกันได้ เป็นการขจัดปัญหาที่วิกฤตในครั้งนั้นว่า สมาชิกที่กู้เงินแล้วจะละทิ้งที่ดินหลบหนีสินให้หมดไปได้

สหกรณ์ที่จัดจดทะเบียนเป็นสหกรณ์แรกคือ "สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้" ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ได้จดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2494 ได้กู้เงินจากธนาคารสยามกัมมาจล จำกัด สมัยนั้น ภายในวงเงินที่กระทรวงการคลังคำประกัน ต่อมาได้จัดตั้งสหกรณ์เพิ่มขึ้นในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดอื่น ๆ อีก ส่วนในด้านกฎหมายนั้น

เนื่องจากการจัดสหกรณ์ยังอยู่ในระยะทดลองจึงได้ตราพระราชบัญญัติสมาคมเพิ่มเติม พ.ศ. 2459 ขึ้น เพื่อใช้สำหรับจดทะเบียนสหกรณ์ไปพลางก่อนเป็นการชั่วคราว

ต่อมาเมื่อปรากฏว่าการจัดสหกรณ์เป็นผลดีและอาจจัดสหกรณ์ขึ้นได้อย่างกว้างขวาง จึงได้ตราพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 ขึ้นเป็นกฎหมายเพื่อคุ้มครองการสหกรณ์โดยเฉพาะ และโดยนัยที่พระราชบัญญัตินี้เปิดโอกาสให้จัดตั้งสหกรณ์รูปอื่น ๆ ขึ้นได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นนอกจากจะได้มีการจัดตั้งสหกรณ์หาทุนเพิ่มขึ้นโดยลำดับแล้ว ทางราชการก็ได้ส่งเสริมให้จัดตั้งสหกรณ์รูปอื่น ๆ เช่น สหกรณ์เช่าซื้อที่ดิน สหกรณ์ขายข้าวและพืชผล สหกรณ์ผู้บริโภค ฯลฯ เพิ่มขึ้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2478 เพื่อสนองความต้องการในคานอื่น ๆ ตามความเรียกร้องของประชาชนโดยลำดับ

ต่อมาโดยกเลิกพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 ประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 แทน¹⁰

ปัจจุบันประเทศไทยมีสหกรณ์ที่ดำเนินงานอยู่รวม 6 ประเภท จำนวน 1,316 สหกรณ์ สมาชิก 678,218 คน คือ

1. สหกรณ์การเกษตร 771 สหกรณ์ สมาชิก 324,043 คน
2. สหกรณ์ประมง 3 สหกรณ์ สมาชิก 815 คน
3. สหกรณ์นม 303 สหกรณ์ สมาชิก 10,121 คน
4. สหกรณ์ร้านค้า 91 สหกรณ์ สมาชิก 116,866 คน
5. สหกรณ์บริการ 14 สหกรณ์ สมาชิก 7,932 คน
6. สหกรณ์ออมทรัพย์ 134 สหกรณ์ สมาชิก 218,441 คน

นอกจากนี้ยังมีชุมนุมสหกรณ์ระดับจังหวัดจำนวน 13 แห่ง และชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ 2 แห่ง คือชุมนุมสหกรณ์การชายและการซื้อแห่งประเทศไทย จำกัด และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด¹¹

¹⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 30 - 33.

¹¹ประคิษฐ์ มัชฌิมา, สหกรณ์คืออะไร (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การชายและการซื้อ, 2518) (จุลสาร).

จะเห็นว่า สหกรณ์ในประเทศไทยได้เริ่มงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2457 แต่การสหกรณ์ในประเทศไทยก็ยังไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ที่เป็นเช่นนี้ สด กุรมะโรหิต มีความเห็นว่า

1. รัฐบาลมองไม่เห็นความสำคัญของการสหกรณ์ จึงไม่สนใจ
2. สหกรณ์ไม่มีเงินจะเริ่มงานได้เพียงพอเพื่อให้ประชาชนรับช่วงไปทำ เพราะสหกรณ์เป็นงานของประชาชนแท้ ๆ
3. สหกรณ์ควบคุมโดยคนของรัฐบาลซึ่งมากมายหลายคน มีความตั้งใจจริงไม่พอที่จะฟันฝ่าอุปสรรค อันเกิดจากวงล้อมของนายทุน และนอกจากนี้คนของรัฐบาลหลาย ๆ คน ยังคอร์รัปชันเสียเอง หรือละเลยปล่อยให้มีการคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นเหตุสำคัญที่ล้มสหกรณ์ให้หมดไปทีละสมาคม หรือมีเดื่อนั้นก็ทำให้สหกรณ์ทรุดโทรมไม่เจริญก้าวหน้า
4. รัฐบาลไม่ถือว่าสหกรณ์เป็นนโยบายเศรษฐกิจของชาติ รัฐบาลไม่เคยรับนโยบายสหกรณ์ขึ้นมาพิจารณาเลยว่า ควรจะเอามาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้เกิดแก่ประชาชนได้อย่างไรบ้าง¹²

ความคิดของ สด กุรมะโรหิต ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์

สด กุรมะโรหิต มีความคิดที่จะนำการสหกรณ์มาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นเวลาหลายสิบปีมาแล้ว ตั้งแต่สมัยที่เขาเรียนอยู่ปักกิ่ง เหตุที่เขาเริ่มมีความคิดในการสหกรณ์เพราะในสมัยที่เขาเรียนอยู่ปักกิ่งได้เห็นการปฏิวัติในจีน ได้เห็นคนหิวตาย หนาวตาย ความคิดทางสหกรณ์ของเขาจึงเริ่มตนตั้งแต่บัดนั้นมา เขาได้เขียนความคิดของเขาในเรื่องการสหกรณ์ไว้ในหนังสือหลายเล่ม ทั้งที่เป็นวิชาการและนวนิยาย เล่มที่สำคัญที่ให้ความคิดเกี่ยวกับการสหกรณ์ของเขาโดยตรงที่สำคัญที่สุดมีอยู่ 4 เล่มคือ

"บาร์บารา" (นามแฝง) "เมืองสหกรณ์" ปิยมิตร. (2496 - 97)

เขียนลงเป็นตอน ๆ ในปิยมิตร ยังไม่ได้จัดพิมพ์เป็นเล่ม จุดประสงค์หลักของการ

¹²"บาร์บารา" (นามแฝง), "โครงการบูรณะชนบทแห่งชาติ," ไท - รายสัปดาห์, 3 (3 พฤศจิกายน, 2501), 34 - 35.

เขียนเรื่องนี้เพื่อสร้างเมืองหนึ่งให้เป็นเมืองสหกรณ์ในความฝันของ สด กุระโรหิต "บาร์บารา" (นามแฝง), "โครงการบูรณะชนบทแห่งชาติ," ไท - รายสัปดาห์ (2501 - 2502)

เขียนเป็นตอน ๆ ยังไม่ได้จัดพิมพ์เป็นเล่ม เป็นเรื่องการบูรณะชนบทโดยวิธีสหกรณ์

สด กุระโรหิต. จดหมายเปิดผนึกเรื่องสังคมนิยมหรือสหกรณ์จาก สด กุระโรหิต ถึงท่านนายกรัฐมนตรีสัญญา ธรรมศักดิ์ สอบความคึกของท่านรัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยเซหม, 2517.

เป็นการใช้สหกรณ์เป็นนโยบายหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ และใช้สหกรณ์ในด้านการเมือง มีส่วนในการปกครองประเทศ

สด กุระโรหิต. ระยำ. พระนคร: ผ่านฟ้าพิทยา, 2513. 5 เล่ม.

ระยำ เป็นเรื่องที่ยังแต่งไม่จบ เป็นนวนิยาย มีการเมืองแทรกบ้าง จุดสำคัญคือ ใช้สหกรณ์เป็นหลักในการเศรษฐกิจและการเมือง

นอกจาก 4 เรื่องนี้แล้ว ก็ยังมีเรื่องอื่น ๆ อีกมาก ส่วนมากเป็นบทความสั้น ๆ แทรกอยู่ตามหนังสือพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ และในนวนิยายที่เขาแต่งหลาย ๆ เรื่อง

เหตุที่สด กุระโรหิต มีความเชื่อและนิยมวิธีการสหกรณ์ เพราะ

1. การสหกรณ์เป็นขบวนการวิวัฒนาการของชีวิตตามธรรมชาติ ซึ่งมีทางจะสำเร็จได้เพราะไม่ขัดกับหลักธรรมชาติแห่งจิตใจ

2. การสหกรณ์เคารพสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ ไม่เอามนุษย์เป็นทาสของรัฐ อย่างคอมมิวนิสต์

3. การสหกรณ์ไม่ทำให้โลกเกิดสงคราม แต่กลับจะส่งเสริมสันติธรรมให้ถาวรมั่นคงและไพศาลยิ่งขึ้น ควบคู่การเทิดทูนเสรีภาพ อธิปไตย และความเสมอภาคอันเป็นธรรมชาติของการออกแรงงาน

4. การสหกรณ์รังเกียจความเหี้ยมเกรียม ความโหดร้ายทารุณที่ชนกลุ่มน้อยใช้กับชนกลุ่มใหญ่

5. การสหกรณ์เป็นระบอบเศรษฐกิจที่กลมกลืนกับระบอบการปกครองของลัทธิประชาธิปไตย ซึ่งเคารพความศักดิ์สิทธิ์ของชนกลุ่มใหญ่¹³

ประเภทของสหกรณ์

ประเภทของสหกรณ์ที่ สก กุระมะโรหิต จำแนกออกได้ตามความจำเป็นของการดำรงชีวิตประจำวันมีอยู่ด้วยกัน 4 ประเภท คือ

1. การใช้สมอง (สหกรณ์การศึกษา)
2. การหาอาหารใส่ท้องหรือการอาชีพ (สหกรณ์พลังงาน, สหกรณ์ตลาด, สหกรณ์ขนส่ง, สหกรณ์ชลประทาน ฯลฯ)
3. การส่งเสริมและรักษาสุขภาพอนามัย (สหกรณ์การแพทย์)
4. การมีที่อยู่อาศัย และมีเครื่องอุปโภค บริโภค ตลอดจนสาธารณูปโภค (สหกรณ์ก่อสร้าง สหกรณ์เครื่องอุปโภค บริโภค)¹⁴

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹³"บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปี่ยมิตร, 7 (2 พฤษภาคม, 2497), 49.

¹⁴"บาร์บารา" (นามแฝง), "โครงการบูรณะชนบทแห่งชาติ," ไท - รายสัปดาห์, 3 (24 พฤศจิกายน, 2501), 30.

ความแตกต่างระหว่างลัทธิทุนนิยม ลัทธิคอมมิวนิสต์ ลัทธิสังคมนิยม

ในข้อเขียนของ สด กุระโรหิต มีการกล่าวถึงคำ 3 คำนี้มากที่สุด เพื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับลัทธิสหกรณ์ ดังนั้นจึงขอทำความเข้าใจของคำทั้ง 3 ในความเห็นของสด กุระโรหิต มาอธิบายอย่างย่อ ๆ ดังนี้

ลัทธิทุนนิยม (Capitalism) หมายถึงการถือกรรมสิทธิ์ส่วนตัวในอุปกรณ์การผลิต เช่น เครื่องจักร ที่ดิน ฯลฯ เพื่อผลิตสิ่งที่เป็นสินค้าขึ้นแข่งขันกัน โดยมุ่งกำไรส่วนตัวอย่างมากที่สุดที่จะทำได้เป็นเป้าหมาย และในการแข่งขันเพื่อกำไรนี้รัฐมีส่วนเกี่ยวข้องหรือชัก-
ขวางน้อยที่สุด

ลัทธิคอมมิวนิสต์ (Communism) หมายถึงอาการที่รัฐเข้าถือกรรมสิทธิ์ได้ขาดในอุปกรณ์การผลิตและการควบคุมการผลิตกับการจำหน่ายแจกจ่ายใตการผลิตของชนชั้นกรรมกรมาชีพ เพื่อขจัดการกินแรงให้สูญไปจากสังคม

ลัทธิสังคมนิยม (Socialism) อยู่กึ่งกลางระหว่างลัทธิทุนนิยมกับลัทธิคอมมิวนิสต์ ลัทธินี้มุ่งความผันแปรอย่างอะลุ้มอล่วยค่อยเป็นค่อยไปในอันที่จะทำอุปกรณ์การผลิตให้พ้นจากมือเอกชนมาอยู่ในมือของรัฐหรือของสังคม ความอะลุ้มอล่วยที่กล่าวไว้นี้หมายถึงการยินยอมด้วยความสมัครใจของเอกชน มากกว่าการบังคับบีบบังคับ หมายถึงแบบฉบับโดยรัฐธรรมนูญ โดยการบัญญัติแห่งรัฐสภา โดยการวิวัฒนาการที่มุ่งการสร้างสรรค์สังคม ไม่ใช่โดยการปฏิวัติอย่างหักทันทันใด ๆ ¹⁵

ความแตกต่างระหว่างลัทธิสหกรณ์กับลัทธิคอมมิวนิสต์

1. สหกรณ์ถือทุนลัทธิเสรีภาพส่วนบุคคลอย่างสูงสุด แต่คอมมิวนิสต์ยำเหี้ยมลัทธิเสรีภาพส่วนบุคคลอย่างเหลือล้น

¹⁵"บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปียมิตร, 9 (5 กุมภาพันธ์, 2499), 5 - 6.

2. สหกรณ์ไม่มีการใช้กำลังบังคับข่มขู่ ไม่มีทารุณกรรม ไม่มีความโหดเหี้ยมป่าเถื่อน ไร้มนุษยธรรม มีแต่ความสามัคคีและความเป็นธรรมในการดำรงชีวิต แต่คอมมิวนิสต์ใช้กำลัง บังคับกดขี่เยี่ยงนายกับทาส เก็บไปควยทารุณกรรมโหดร้าย ไม่มีมนุษยธรรม ไม่ให้ความเป็น ธรรมในการดำรงชีพ

3. สหกรณ์तिकุณแรงงานของมนุษย์แต่ละคน และป้องกันรักษาไม่ให้มนุษย์แต่ละคน ถูกกินแรง หรือไปเหยียดกินแรงคนอื่น แต่คอมมิวนิสต์กักขังแรงงานของคนทุกคนที่ไม่ใช่จอม กอมมิวนิสต์ เพราะถือว่าแรงงานเป็นสมบัติของรัฐ มนุษย์ในรัฐคอมมิวนิสต์ถูกรัฐกินแรงมาก ที่สุด ในคอมมูนของเมาเซซุง ประชาชนชาวจีนถูกรัฐกินแรงอย่างสิ้นเนื้อประดาตัว คนพวกนี้ มีฐานะไม่ต่างกับควาย วัวที่เขาใช้ไถนา

4. สหกรณ์แบ่งประโยชน์ตามส่วนของแรงงานที่ออกไปแต่ละคน ไม่มีใครเอาเปรียบ กินแรงใคร แต่คอมมิวนิสต์แบ่งประโยชน์ตามเจตจำนงของรัฐ ซึ่งถือว่าแรงงานอยู่ใต้วงการ ของรัฐคอมมิวนิสต์ในรูปที่ร้ายแรง เช่น ระบอบคอมมูนในจีนแดง รัฐอาจไม่แบ่งประโยชน์ให้ เลยก็ได้ นอกเหนือจากอาหารที่บางครั้งก็มีไม่พอจะให้อิน

5. สหกรณ์ไม่ชักขวางเสรีภาพในการทำงาน ทุกคนเป็นอิสระในการแสวงงานและมี สิทธิที่จะเก็บเกี่ยวผลได้จากงานที่เขาทำแต่ละคน โดยที่ไม่ถูกใครกินแรงและไม่ไปเหยียดกินแรง คนอื่น เพราะทุกคนต้องเป็นคนงานของรัฐ และฟังคำสั่งจากรัฐว่าจะให้ทำงานอะไร งานเมื่อ ทำได้ผลแล้ว สิทธิเก็บเกี่ยวผลได้ ก็ไม่เป็นของเจ้าของแรงงานแต่ละคน แต่ตกเป็นของรัฐ ซึ่ง เป็นผู้พิจารณาการจำหน่ายจ่ายแจก

6. สหกรณ์เคารพกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล รัฐไม่เข้าควบคุมยึดครองกรรมสิทธิ์ อุปกรณ์ การผลิตและแหล่งวัตถุดิบ ส่วนคอมมิวนิสต์ไม่เคารพกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลโดยเฉพาะกรรมสิทธิ์ ในแหล่งวัตถุดิบ กับอุปกรณ์การผลิต ซึ่งถือว่าเป็นของรัฐ

7. สหกรณ์ไม่ชักขวางการประกอบธุรกิจการค้าส่วนตัว ส่วนคอมมิวนิสต์ห้ามเด็ดขาด

8. สหกรณ์ไม่มีระบบของการกำหนดแผนเศรษฐกิจจากรัฐบาล ส่วนคอมมิวนิสต์ฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งแผนเศรษฐกิจจากรัฐบาลกลางอย่างเคร่งครัด¹⁶

¹⁶ เรืองเกียรติกัน, ปิยมิตร, 9 (12 กุมภาพันธ์, 2499), 5, 50.

รายละเอียดของเรื่องเมืองสทกรณ หรือเมืองในฝัน ของ "บาร์บารา" มั่งคั่ง

จุดประสงค์ของการเขียนเรื่องเมืองสทกรณ

เพื่อต่อต้านการชู้ตริคและลัทธิทุนนิยมที่ล้าหลัง เพื่อต่อต้านระบบทาสและการ
รุกรานของคอมมิวนิสต์¹⁷ และประการสำคัญคือแก้ปัญหาชีวิตเศรษฐกิจของมนุษย์ควยวิธีสงบ
และเคารพสิทธิของมนุษย์

เป้าหมายของเมืองสทกรณ

มีอยู่ประการเดียวคือ ต้องการให้ทุกคนมีชีวิตที่สมบูรณ์พูนสุข มีความสงบร่มเย็น
มีสิทธิเสรีภาพอันเท่าเทียมกัน สวัสดิภาพของแต่ละคนคือเป้าหมายอันสูงสุดในเมืองสทกรณ
ค่าของคนเป็นสิ่งที่ต้องเทิดทูน เพราะคนไม่ใช่ทาสแรงงาน และ ไม่ใช่เครื่องมือของรัฐ
อย่างในเมืองคอมมิวนิสต์ คนมีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึก มีคุณสมบัติที่เลอเลิศกว่าสัตว์ทั้งหลาย
เพราะฉะนั้นคนจึงต้องอยู่อย่างคน ไม่ใช่อยู่อย่างทาสหรืออย่างเครื่องมือที่ไม่มีชีวิตจิตใจของ
ตัวเอง¹⁸

สิ่งจำเป็นในเมืองสทกรณ ที่จำเป็นต้องมีหรือเป็นแผน 4 แผน ซึ่งเป็นที่ถือเป็นสิ่ง
จำเป็นสำหรับคนทุกคน แผนทั้ง 4 มี

1. ความสะอาดสบายของที่อยู่อาศัย
2. ความอ้อมของทอง
3. สร้างความสว่างให้แก่จิต ควบการศึกษาอบรมที่เป็นบริการฟรี
4. สร้างพละนามัยให้แก่กาย ควบการตั้งหน่วยพยาบาลและหน่วยสาธารณสุข

ซึ่งเป็นบริการฟรี¹⁹

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, 10 (30 กันยายน, 2499), 7, 44, 45.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, 7 (27 ธันวาคม, 2496), 5.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 42.

รายละเอียดของแผนทั้ง 4 มีดังนี้

1. ท้ายอาศัย การสร้างเมืองสหกรณ์ให้สมบูรณ์ว่า รัฐบาลจะสร้างขึ้นในที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าที่โคกคเคือกชัยภูมิแล้ว สิ่งแรกที่รัฐบาลพึงปฏิบัติก็คือ จัดการวางผังเมืองให้สมบูรณ์เสียก่อนเพื่อความสะดวกสบายและความสวยงามของเมืองใหม่สุด อันจะผูกขึ้นมาในแผนที่ไทยแห่งศวรรษปัจจุบัน เมืองคือบรรยากาศของที่อยู่อาศัย และบรรยากาศนี้หมายถึงถนนหนทาง ท่อระบายน้ำ สาธารณูปโภค เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า ส่วนต่าง ๆ ของตัวเมือง เช่น ตลาด ร้านค้า ธนาคาร สถานศึกษา โรงพยาบาล โรงมหรสพ สถานที่ทำการของรัฐบาล หอประชุม สนามกีฬา ฯลฯ บรรยากาศเหล่านี้คือชีวิตส่วนรวมของชาวเมืองสหกรณ์ เมื่อรัฐบาลได้วางผังอันดีเสร็จแล้ว สิ่งต่อไปที่รัฐบาลจัดทำก็คือ ตัดถนนตามแผนผัง คือถนนในตัวเมือง และถนนสายที่ทอดเชื่อมตัวเมืองกับทางหลวงที่ไกลที่สุดสำหรับติดต่อกับเมืองอื่น ๆ ตลอดจนเมืองหลวง เพื่อประโยชน์แก่การปกครองและการเศรษฐกิจ ถัดจากถนน รัฐบาลพึงสร้างที่ทำการของรัฐบาลฝ่ายปกครอง และฝ่ายทะเบียนสหกรณ์ ตลอดจนธนาคารสหกรณ์ เพื่อเป็นศูนย์กลางดำเนินงาน อาคารสาธารณะอื่น ๆ และอาคารอื่น ๆ ก็คงจะก่อสร้างติดตามมาคองหลัง ในวิธีที่รัฐบาลลงทุนหรือให้ยืมทุน หรือในวิธีสหกรณ์ โดยผ่านการหาทุนทางธนาคารสหกรณ์ แล้วแต่จะเหมาะสม การลงทุนสร้างถนนและอาคารต่าง ๆ ดังกล่าว รัฐบาลไม่ถ่วงลงทุนอย่างจ่ายสูงๆ รัฐบาลเพียงแต่ให้ยืมไปใช้จ่ายชั่วคราวเท่านั้น เมื่อเมืองสหกรณ์ตั้งสำเร็จแล้ว แรงงานส่วนเกินของชาวเมืองหรือของสมาชิกองค์การสหกรณ์รูปต่าง ๆ ที่แปรสภาพมาเป็นภาษีอากรซึ่งเป็นรายได้อิสระของเมือง อันรัฐบาลไม่พึงข้องเกี่ยวกับยอมจะนำมาใช้จัดตั้งให้รัฐบาลทั้งคนเงินและดอกเบี้ยได้อย่างสบายภายในเวลาไม่กี่ปี แรงงานที่มีระเบียบและไม่เกียจคร้านของชาวเมืองสหกรณ์คือสมทรัพย์ที่กินไม่หมด แรงงานอันสูงค่าสมบูรณ์ไปช่วยวัฒนธรรมของการทำงานนี้ จะทำให้เมืองสหกรณ์เป็นเมืองที่พึ่งตัวเองได้ และร่ำรวยถึงจนกระทั่งรัฐบาลไม่ถ่วงห่วงใยอะไรอีกเลย เมืองสหกรณ์ซึ่งในสมัยหนึ่งเป็นเพียงทุ่งหญ้าจะเป็นเมืองที่สามารถเลี้ยงตัวได้ และสร้างตัวสำเร็จโดยไม่ถ่วงรบกวนรัฐบาลหน้าที่ของรัฐบาลก็มีเพียงว่าให้การปกครองที่ไม่คอรัปชั่น และถอยเป็นพี่เลี้ยงเพื่อรักษาทิศทางของแผนสหกรณ์ให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างสม่ำเสมอเท่านั้น

ผลเมืองรุ่นแรกที่รัฐบาลควรบรรจุเข้าไปในเมืองสหกรณ์คือ กรมการสามล้อ พอลา

แมคาหาบเร่กับแผงลอย ตลอดจนคนว่างงานซึ่งกำลังมีชีวิตอยู่ตามห้องแถวๆ พัง ๆ หลังคา
ทะลุในซอยในตรอกตามกระต๊อบริมคลอง ตามไม้ตุงบนเขาที่อยู่กันอย่างอัดแอ คนพวกนี้เขา
ทำงานกันอย่างหนัก แต่ก็ไม่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยดีขึ้นมาได้ ฉะนั้นจึงควรอย่างยิ่ง
ที่จะจัดการอพยพแรงงานเหล่านี้ออกไปยัง เมืองสหกรณ์เพื่อช่วยสร้าง เมืองใหม่ที่มีความสงบ
ธรรมชาติสวยงามและร่มรื่น

เมื่อราษฎรเขาปลูกพืชในที่ซึ่งบุกเบิกแล้วควรร่วมมือของรัฐในทางการเงิน
กำลังเครื่องจักร และการจำหน่าย ในกรณีของการจำหน่าย รัฐอาจตั้งยุ้งฉางรับซื้อพืชแล้วหัก
ค่าบุกเบิก หรือค่าใช้จ่ายที่ให้ราษฎรยืมไปลงทุนในระยะแรกเป็นงวด ๆ จนรัฐได้ทุนคืนหมด
นับแต่วาระนั้นเรื่อยไป ราษฎรย่อมมีไรนาของตนเองซึ่งผลิตผลแล้ว และยังมีทุนของตนเอง
อันเป็นผลกำไรของการทำงานในระยะแรก หลังจากที่ได้หักคืนทุนให้แก่รัฐหมดแล้ว ควรวินิจฉัย
พืชขายให้ยุ้งฉางของรัฐ นั่นเป็นการตั้งต้นชีวิตใหม่ในเมืองสหกรณ์ และนับแต่บัดนั้นชีวิต
เศรษฐกิจในรูปสหกรณ์ก็เริ่มไม่หวัด

การดำเนินงานในระยะต่อจากนี้ไป ธนาคารสหกรณ์ของรัฐ เป็นผู้จัดตั้งควร เริ่มบทบาท
สำคัญโดยช่วยการอนุเคราะห์ให้เจ้าของไรเจ้าของนาได้รื้อทุนไปจัดตั้งสหกรณ์ค้าพืชผลขึ้นเป็น
ส่วน ๆ เช่น สหกรณ์คาวัว สหกรณ์คากลิ้อ สหกรณ์คาวัว สหกรณ์คากลวย สหกรณ์คากัว
สหกรณ์คาสัปะรด ฯลฯ เมื่อได้จัดสหกรณ์เหล่านี้ขึ้นแล้ว ซึ่งเป็นสหกรณ์ในคานผู้ผลิต ยุ้งฉาง
ของรัฐที่ตั้งไว้ช่วยราษฎรให้พ้นจากการขูดรีดของคนกลางในระยะแรกก็หมดความจำเป็น
สหกรณ์คานานาประเภทดังกล่าวยอมเป็นเครื่องมืออันประเสริฐสำหรับมองกันไม่เป็นคนกลาง
ยื่นมือเข้ามาสู่วิถีชีวิตเอาถำชาวไร่ชาวนาได้ ธนาคารสหกรณ์ให้เงินชาวไร่ชาวนาไปตั้งสหกรณ์
ค้าพืชเหล่านี้ขึ้น โดยเอาไรนาเป็นประกัน ควรเป็นรูปจำกัดสินใจ คือแต่ละคนต่างถือหุ้นและ
รับผิดชอบตามทุนของตน

สหกรณ์ค้าพืชแต่ละชนิดนี้ เช่น สหกรณ์คาวัวก็ตั้งฉางข้าวขึ้น ซื่อพาหนะสำหรับขนส่ง
ทางน้ำหรือทางบกหรือทั้งสองทาง มีกรรมการและผู้จัดการเป็นผู้ดำเนินงาน ชาวนา (ผู้เป็น
สมาชิก) เก็บเกี่ยวข้าวได้เท่าใดก็เอามาขายให้สหกรณ์ของตนในราคาสูง เพราะพ้นจากการ
ขูดรีดของคนกลาง สหกรณ์คาวัว เมื่อซื้อข้าวได้มากแล้วก็นำข้าวออกขายแก่โรงสี อันเป็น
เครื่องมือสหกรณ์อีกรูปหนึ่ง ถ้าไรที่ได้จากการขายข้าวให้แก่โรงสีนี้เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วก็เอา

มา ปีผลกันระหว่างผู้ถือหุ้น ตามอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้คือไม่เกิน 6 เปอร์เซ็นต์ของหุ้น
 ก่าไรที่เหลือจาก 6. ที่ปี้นตามหนั้น ยังเอามาแบ่งเฉลี่ยกันให้สมาชิกผู้ถือหุ้นอีกความสวนของ
 ชาวที่สมาชิกผู้นั้นนำมาขายให้แกสทรณ

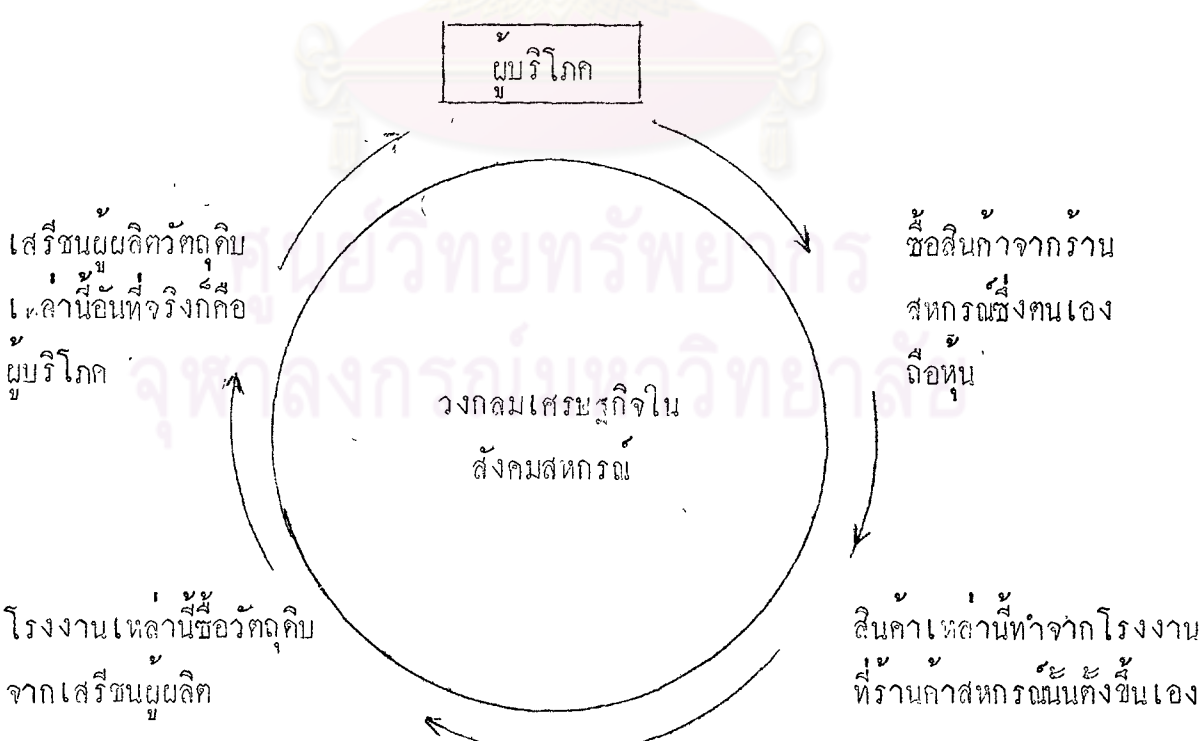
การทำกสิกรรมนอกจากจะตองมีทุนและมีความรพอก้วแล้ว ยังตองมีตลาดอีกด้วย
 ตลาดเป็นทางออกที่สำคัญยิ่ง เพราะกสิกรจะร่ำรวยหรือจะยากจนก็เพราะตลาดเป็นเหตุ ใน
 ทางประเทศรัฐเขาโอบอุ้มกสิกรของเขาในทางตรง ในกรณีที่ไม่ทำในรูปสหกรตคือให้เงิน
 กสิกรไว้ในระยะยาว เช่นทำสัญญาสงคืนถึง 4 - 5 ปี และคอกเบี้ยก็ป็นในอัตรากำ นอก
 จากนี้กสิกรยังสามารถมีที่ดินได้อย่างกว้างขวางไม่จำกัด เพราะสามารถเช่าซื้อรถไถ (แทรก
 เกอร์) ตลอดจนเครื่องมือกสิกรรมโคทุกชนิดเพื่อเป็นพลังงานเปิดที่ดิน และปลูกพืชได้อย่าง
 ไพศาล นอกจากนี้รัฐยังเปิดยุงฉางตั้งราคาารับซื้อพืชไร่อย่างสูงที่สุดเท่าที่จะสูงได้ เพื่อพยุง
 ราคาพืชไร่ในตลาดไว้ไม่ให้ตกต่ำ เพราะการซุกจริตของคนกลาง รัฐกำหนดราคาารับซื้อพืชทุกชนิด
 ไว้ก่อนปลูก กสิกรมีโอกาสเลือกปลูกโคความใจชอบ โดยสามารถคิดคำนวณตัวเลขไว้โค
 ลวงหน่าอย่างไกลเคียงที่สุดควา เมื่อปลูกแล้วเท่านั้นไร่จะโคเงินเท่าใด ที่สามารถคิดเลขไว้
 โคลวงหน่าก็เพราะรัฐราคาารับซื้อที่รัฐตั้งไว้ลวงหน่าแล้ว นอกจากนี้รัฐยังรับประกันความเสีย-
 หายของพืชอันเกิดจากดินฟ้าอากาศ เช่น ลม พายุ น้ำท่วม ยีถควย (คือประกันภัยพืชทำนอง
 ประกันชีวิต ประกันรถยนต์ ฯลฯ) ซึ่งยอมทำให้กสิกรอยู่ในความปลอดภัยทุกกรณี ทั้งนี้จะเห็น
 ได้ว่า รัฐได้พยายามให้ความช่วยเหลือและความอารักขาแก่กสิกรของเขาทุกอย่าง เริ่มจาก
 ให้เงินกู้ในระยะยาวและคอกเบี้ยต่ำ ช่วยให้มีการเช่าซื้อเครื่องจักรและเครื่องมือกสิกรรม
 ตั้งราคาารับซื้อเพื่อพยุงราคาพืชไร่ให้สูง เป็นการป้องกันไม่ให้คนกลางซุกจริต รับประกันภัย
 ธรรมชาติทุกชนิดอันอาจจะเกิดแก่พืช นี้เป็นคำตอบว่าทำไมอาชีพกสิกรในทางประเทศ เช่น
 สหรัฐอเมริกา กสิกรจึงมีความเป็นอยู่ดีไม่แพ้อาชีพอื่น ๆ

ในเมืองสหกรตก็จำเป็นตองมีไฟฟ้า นำประปาไว้ ดังนั้นก็มีสหกรตไฟฟ้า สหกรต
 ประปา การตั้งสหกรตดังกล่าวก็โดยชาวเมืองทุกคนรวมทุนทรัพย์เขาควยกันแล้วจึงตั้งโรง-
 ไฟฟ้ากับโรงนำประปาขึ้น ซึ่งยอมสามารถขายกระแสไฟฟ้ากับนำประปาให้กับสมาชิกในราคา
 ย่อมเยากว่าที่ขายกันอยู่ในที่อื่น ผู้โคโคกระแสไฟฟ้าและโซน้ำประปามากก็ได้รับเงินแบ่ง
 ก่าไรมาก ผู้โคโคกระแสไฟและนำประปาน้อยก็ได้รับเงินแบ่งก่าไรน้อย การแบ่งก่าไร

ก็คงทำเช่นเดียวกับร้านค้าสหกรณ์ คือแบ่งกำลังซื้อของแต่ละคน ไม่แบ่งตามจำนวนหุ้น การตั้งสหกรณ์ไฟฟ้ากับสหกรณ์ประปา ก็เท่ากับสมาชิกทำไฟฟ้ากับน้ำประปาใช้เอง ไม่ต้องผ่านมือนายทุน นี่ว่าเป็นการป้องกันไม่ให้แรงงานส่วนเกินของแต่ละคนต้องรั่วไหลออกไปนอกเมือง อันจะเป็นการบั่นทอนความไพบูรณ์ที่เกิดจากแรงงานส่วนเกินนี้

หน่วยสหกรณ์ทุกหน่วยในเมืองสหกรณ์จะมีความสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เช่นสหกรณ์ไฟฟ้าให้พลังงานแก่สหกรณ์โรงงานเพื่อทำสินค้าสำเร็จรูป สหกรณ์โรงงานผลิตสินค้าส่งสหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ร้านค้าขายสินค้าออกไปให้แก่สมาชิก ซึ่งโดยมากก็คือผู้ผลิตวัตถุดิบที่ขายให้แก่สหกรณ์โรงงานนี้เอง รวมความว่าคนในเมืองสหกรณ์ผลิตวัตถุดิบเอง สร้างพลังงานไฟฟ้าเอง ทำสินค้าสำเร็จรูปเอง ขายสินค้านั้นเอง และซื้อสินค้านั้นเอง ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจสหกรณ์เป็นเศรษฐกิจวงกลมที่มีความสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ จากตัวจักรสหกรณ์ตัวหนึ่งไปสู่อีกตัวหนึ่งจนบรรจบกันเป็นวงกลม วงกลมของเศรษฐกิจสหกรณ์มี กบกลางและนายทุนไม่มีทางจะแทรกแซง เขาไปขโมยเอามูลค่าแห่งแรงงานส่วนเกินมา เขากะระแปงตัวเองได้

ดังนั้นเส้นทางเกินของระบบเศรษฐกิจสหกรณ์ที่บรรจบกันเป็นรูปวงกลมดังกล่าวนี้

เป้าหมายของการสร้างเมืองสหกรณ์อีกอย่างคือ ความอึดของทอง ค่าครองชีพกับแรงงานมีส่วนสัมพันธ์กันมาก เราจะแก้ปัญหาเรื่องค่าครองชีพไม่ได้ ถ้าเราไม่แก้ปัญหาเรื่อง การออกแรงงาน สิ่งที่ต้องนึกก็คือ เราได้ออกแรงงานมากหรือยัง และแรงงานส่วนเกินของเราถูกกักกลางและนายทุนรีบเอาไปมากน้อยเพียงไร ปริมาณของแรงงานที่เราได้ออกไป และรักษาไว้ได้โดยไม่ตกคนอื่นรับ ก็อันนั้นที่ช่วยถ่วงไม่ให้ค่าครองชีพถีบสูงขึ้นไปอีก แรงงานคือทรัพย์สินที่มองไม่เห็น ถ้าเรามีแรงงานมาก (นั่นคือเราออกแรงทำงานมาก) เราจะไม่รู้สึกว่าค่าครองชีพสูง ค่าครองชีพอาจไม่ลจกก็ได้ แต่มันจะไม่สูงในความรู้สึกของเรา สังคมใดมีแรงงานอันก่อประโยชน์หมุนเวียนอยู่มาก สังคมนั้นก็ไม่มีความรู้สึกเรื่องค่าครองชีพสูง

การผูกขาดเป็นอันตรายต่อรากฐานเศรษฐกิจของชาติอย่างยิ่ง เพราะวานอกจากจะทำให้สินค้าขึ้นราคาแล้ว การผูกขาดยังตัดเสรีภาพของการออกแรงงานอีกด้วย เมื่อแรงงานถูกกักกัน แรงงานก็ไม่อาจจะเข้าสู่ดุลยภาพกับค่าครองชีพได้ และนั่นหมายถึงความหิวโหย และความรู้สึกในเรืองค่าครองชีพสูง

รากฐานของเมืองสหกรณ์คือ ดินกับน้ำ เพราะว่าดินกับน้ำเป็นแหล่งกำเนิดของวัตถุดิบ ในเมืองสหกรณ์เราต้องการความขยันขันแข็ง ต้องการความรักงาน ความทรหด อุตุน ความมัธยัสถ์ ต้องการสปีริตของการสร้างตัว

ในระยะแรกที่บรรจุเข้าไป การช่วยควรแบ่งเป็น 4 ทาง คือ

1. ช่วยเงิน
2. ช่วยเครื่องจักร
3. ช่วยตลาด
4. ช่วยการอบรม

1. ช่วยเงิน

ก. สร้างเคหะสถานให้อยู่ตามแผนผังที่ถูกต้องตามสุขลักษณะ

ข. ช่วยอาหารที่จำเป็น เช่นข้าว ส่วนอาหารอื่น ๆ เช่น เนื้อ ผัก ควรให้ช่วย

ตัวเองได้ควยการทำสวนครัวและการเลี้ยงสัตว์

ค. ช่วยเสื้อผ้า และยารักษาโรค

ง. ช่วยเงินค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

จ. ช่วยพืชพันธุ์

เงินที่รัฐบาลช่วยเหลือนี้ รัฐบาลเพียงแค่นี้ก็เพียงพอ เพราะทางสหกรณ์จะใช้กันให้
ภายหลังที่มีผลผลิตแล้ว

2. ช่วยเครื่องจักร เพราะกำลังคนมีไม่พอ รัฐบาลต้องมีเครื่องจักรช่วย เช่น รถ
แทรกเตอร์ ทั้งชนิดตีนตะขาบและล้อยาง ค่าใช้จ่ายในการนี้เกิดจากคนขับ คนน้ำมัน ค่าสีกรหรือ
ของรถ เงินที่รัฐบาลจ่ายเป็นเงินทุนสำรองไปก่อนแล้วสหกรณ์จะจ่ายให้ภายหลัง

3. ช่วยตลาด เพื่อตัดคนกลางและนายทุนซึ่งขูดรีดกสิกรไทย รัฐบาลพึงช่วย
ดำเนินการให้มีการจัดตั้งร้านค้าสหกรณ์ และโรงงานอุตสาหกรรมสหกรณ์ขึ้น เพื่อรับซื้อพืชไร่
พืชนาจากกสิกรในราคาที่สูงที่สุดโดยวิธีสหกรณ์

รัฐบาลอาจหาควบคุมตลาดวัตถุดิบนี้ได้เป็นอย่างดี เพื่อคอยหักเงินยืมหรือเงินช่วย
ที่รัฐบาลไถ่ถอนไป ในขอ 1 และขอ 2 ทุก ๆ ปีจนกระทั่งหมด ซึ่งในระยะนั้นกสิกรแห่ง
เมืองสหกรณ์อาจร่ำรวยจนทั้งตัวได้ และสามารถมีเงินทุนและเครื่องจักรของตนเองได้แล้ว
เป็นอันว่ารัฐบาลไม่ต้องช่วยพุงปี่อีกต่อไป

เฉพาะในระยะสองปีแรกจะผลิตพืชผลขายของคการร้านค้าและอุตสาหกรรมสหกรณ์
คิดเป็นเงินได้สักเท่าใด นี่เป็นสิ่งที่ต้องสนใจ เพราะเป็นข้อพิสูจน์ผลของงานจากรากฐาน
เศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการสร้างเมืองสหกรณ์ นี่เป็นการ
ผลิตจากดินในวงการกสิกรรมซึ่งเป็นรากฐานอันมั่นคงของเศรษฐกิจสังคมเท่านั้น

ผลผลิตทางกสิกรรมซึ่งคน 5,000 คน ใช้ที่ดิน 50,000 ไร่ ผลิตออกมาย่อมมีอยู่
มากมายหลายชนิด สมมุติว่ากสิกรของเราปลูกพืชต่าง ๆ ในเนื้อที่ดังกล่าวไปนี้ในเวลา
2 ปีแรก

ข้าว 10,000 ไร่ ขายได้ไร่ละประมาณ 400 บาท เป็นอย่างต่ำ (คิด 50 ถึง
กว่าไร่) เป็นเงินประมาณ 4,000,000 บาท (คิดเพียงปีเดียว สมมุติว่าปีแรกโค่นถาง
ปลูกไม่ทัน และควรถือว่าเป็นนาขั้น 1 เพราะได้เลือกชัยภูมิแล้ว)

มันสำปะหลัง 10,000 ไร่ ขายได้ไร่ละประมาณ 1,000 บาท เป็นอย่างต่ำ เป็น

เงินประมาณ 10,000,000 บาท (1 ไร่ ไร่ได้มันสำปะหลังประมาณ 60 ตัน อย่างต่ำ)
 เพราะเป็นดินใหม่ ขยายหาบละ 16 บาท เป็นอย่างต่ำ ในตลาดปกติ ซึ่งมีคนกลางชุกคิด
 ราคาอาจจะลดลงเป็นหาบละ 5 บาท และสูงสุดประมาณ 25 บาท คิดเฉลี่ยตกหาบละ 15
 บาท ในเมืองสหกรณ์ราคาคงสูงกว่านี้เพราะไม่มีคนกลาง แต่คิดเพียง 16 บาทเท่านั้น
 ตัวเลขนี้สมมุติว่าทำเพียงปีเดียว คือปีที่สอง เพราะปีแรกอาจทำไม่ทัน

ส้มปะรด (พันธุ์ใหญ่ ลูกสูง 1 ฟุตกว่า) 5,000 ไร่ ขยายได้ไร่ละประมาณ 5,000
 บาท เป็นอย่างต่ำ ได้เงิน 25,000,000 บาท (1 ไร่ปลูกได้ประมาณ 2,000 ลูก) คิด
 เพียงลูกละ 2.50 บาท โรงงานเครื่องกรองจะช่วยแก้ปัญหาส้มปะรดในตลาด สมมุติว่า
 ทำเพียงปีเดียว เพราะปีแรกอาจปลูกไม่ทัน

ถั่วลิสง 10,000 ไร่ ขยายได้ไร่ละประมาณ 400 บาท เป็นอย่างต่ำ ต่อการปลูก
 ครั้งหนึ่งเป็นเงินประมาณ 4,000,000 บาท สมมุติว่าปีแรกปลูกไม่ทัน ปลูกปีที่สองสองครั้ง
 คิดเป็นเงินประมาณ 8,000,000 บาท

ข้าวโพด 10,000 ไร่ ขยายได้ไร่ละประมาณ 400 บาท เป็นอย่างต่ำต่อการปลูก
 ครั้งหนึ่ง เป็นเงินประมาณ 4,000,000 บาท สมมุติว่าปีแรกปลูกไม่ทัน เพราะต้องโค่นตาง
 ปลูกปีที่สองสองครั้ง คิดสองครั้งเป็นเงินประมาณ 8,000,000 บาท

ผักกวาง ๗ 5,000 ไร่ ขยายได้ประมาณไร่ละ (เฉลี่ย) 500 บาท เป็นอย่างต่ำ
 เป็นเงินประมาณ 2,500,000 บาท ในปีแรกอาจทำไม่ทัน คิดเพียงปีที่สองและสมมุติว่า
 ปลูกสองครั้งโดยเฉลี่ยรวมสองครั้งเป็นเงิน 5,000,000 บาท

รวมค่าที่ขังหมกเมื่อสิ้นปีที่สองจะได้เงินค่าขายโดยผ่านองค์การร้านค้าและอุตสาหกรรม
 สหกรณ์ ดังนี้

ข้าว	4,000,000 บาท
มันสำปะหลัง	10,000,000 บาท
ส้มปะรด	25,000,000 บาท
ถั่วลิสง	8,000,000 บาท
ข้าวโพด	8,000,000 บาท
ผัก	5,000,000 บาท
รวมเงิน	60,000,000 บาท

ราคาจำหน่ายคงจะเน่าไว้ เป็นราคาต่ำที่สุดในตลาดหลักทรัพย์ บางครั้งก็เป็นราคา
ที่ซื้อขายกันในตลาดคนกลาง ที่ถืออย่างต่ำๆ เพื่อคำนวณรายได้ที่แน่นอนที่สุด หนึ่ง ยังคิด
เวลาลงพืชเสียหนึ่งปีในปีแรก คือสมมุติว่าอยู่ในระยะถาง ไถ พรวน ซึ่งอันที่จริงควรจะลง
พืชไถแล้วอย่างน้อย 50 เปอร์เซ็นต์ แต่ไม่คิดเสียทั้งปีจึงทำให้รายได้ขาดไปมาก แต่ทั้งนี้
ก็เพื่อการคำนวณขั้นต่ำที่แน่นอนที่สุด

จากตัวเลขรายได้ 60 ล้านบาทนี้ จะเห็นได้ว่ารัฐบาลลงทุนรองจ่ายให้เพียง 30
ล้านบาทเท่านั้น (รายจ่ายขอ 1 กับขอ 2) ถ้าหากรัฐบาลริบรอนจะเรียกเงิน 30 ล้านคืน
เมื่อสิ้นปีที่สอง กสิกรก็จะเหลือเงินอีกถึง 30 ล้านบาท แต่รัฐบาลไม่พึงเรียกคืนทั้งหมด
ควรปล่อยเงินไว้ให้กสิกรมาก ๆ เพื่อการขยายงาน และร่นเวลาแห่งการตั้งตัวให้เร็วขึ้น
เพราะกสิกรยิ่งตั้งตัวได้เร็วเพียงใด รากฐานเศรษฐกิจของเมืองก็จะยิ่งมั่นคงเร็วขึ้นเพียง
นั้น รัฐบาลควรกำหนดเวลาเรียกเงินคืนไว้สัก 6 ปี หรือคิดเฉลี่ยเรียกคืนปีละ 5 ล้านบาท
กสิกรจะเหลือเงินเป็นกำลังดำเนินงานถึงปีละ 55 ล้านบาท คิดเฉลี่ยครอบครัวละ 55,000
บาทต่อปี ซึ่งเป็นการทำให้กสิกรอยู่ดีกินดีได้ในระยะ 6 ปีแรก เพราะถ้าเฉลี่ยเป็นราย
เดือนก็จะมีรายได้ถึงเดือนละ 4,583 บาท ซึ่งควรเป็นรายได้ที่น่าชื่นใจ สำหรับการตั้งตัว
ในระยะที่หนึ่ง ในระยะต่อ ๆ ไปรายได้นั้นก็จะมีทวีมากขึ้น เพราะกสิกรสามารถขยายที่ดิน
ออกไปนอกเขต 50,000 ไร่ ซึ่งรัฐบาลควรเตรียมสงวนไว้สำหรับการขยายเมือง รายได้
ของกสิกรเจ้าของแรงงานที่ทวีขึ้นนี้ย่อมหมายถึงความก้าวหน้าของสังคม เพราะการบำรุง
บ้านเมืองจะต้องทำให้ดีขึ้นทุก ๆ วัน

การให้การศึกษาอบรมซึ่งเป็นบริการฟรี นอกจากความรู้ทั่วไปในค่านามศึกษาแล้ว
อีกส่วนหนึ่งของการศึกษาศาสตร์ก็คือ การอบรมให้เข้าใจว่า การสหกรณ์คือการรวมคนด้วย
ความสมัครใจสำหรับประกอบธุรกิจอันหนึ่งเพื่อความเจริญทางเศรษฐกิจร่วมกัน โดยการยึด
เอาคนเป็นหน่วยซึ่งต่างกับการรวมเงินในสังคมนายทุนที่ยึดเอาเงินเป็นหน่วย

ความมุ่งหมายสำคัญของการให้การศึกษาอบรมย่อมอยู่ที่คำว่าคนกับเงิน เราต้องทำ
ให้เกิดความเข้าใจและเชื่อถือว่ ฐานะแห่งความมั่งคั่งเป็นมนุษย์อยู่ที่คำว่าคน ย่อมสำคัญกว่าฐานะ
แห่งความเป็นนายทุนซึ่งอยู่ในคำว่าเงิน ในสังคมสหกรณ์คนมีค่ากว่าเงินมาก เพราะคนเป็น
ผู้ครองสังคมน้อยอย่างแท้จริง

เป้าหมายสูงสุดท้ายคือ การสร้างพยานามัยให้แกกาย ด้วยการตั้งหน่วยพยาบาล
และหน่วยสาธารณสุขซึ่ง เป็นบริการฟรี เงินที่เอามาตั้งหน่วยพยาบาลก็เอามาจากแรงงาน
ส่วนเกินของชาวสทกรทงมวลนนเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรมการปกครอง

กรมการปกครอง

บ้านค้าสหกรณ์

ดีที่สุด - ถูกที่สุด - มากที่สุด

อุตสาหกรรมสหกรณ์

การรวมตัวของเศรษฐกิจ

คือ
หน่วยในชั้นขั้นต้นที่
สมบูรณ์ที่สุด

หมายถึง
ได้ผลประโยชน์ของชาติ
และ
เศรษฐกิจ
และ
การรวมกันของ
คน

ดินแดนแห่งวัตถุ

แหล่งกำเนิดของชีวิต

แผ่นดิน

สหกรณ์

แผ่นดิน

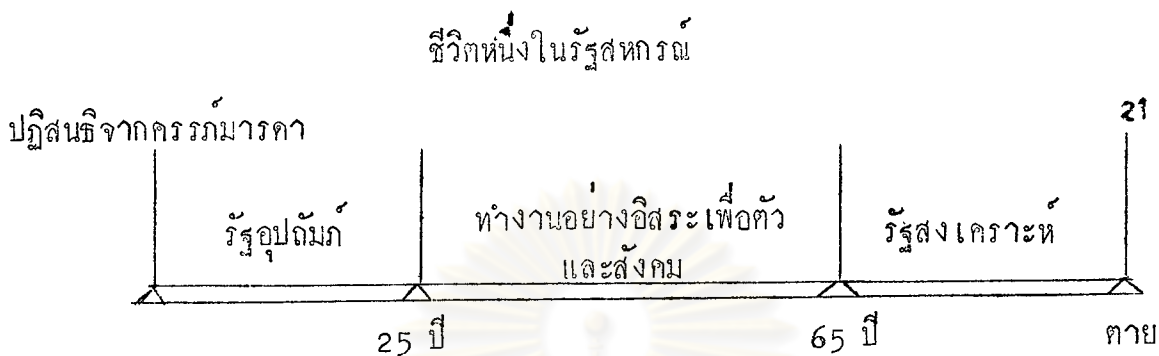
สหกรณ์

สหกรณ์

การสร้างวงจรสหกรณ์สำหรับผู้ที่มีชีวิตอยู่ในเมืองสหกรณ์

การสร้างวงจรของการสหกรณ์ก็คือ การสร้างเมืองใหม่ที่มีกำแพงเหล็กล้อมรอบอย่างแข็งแรง ชาวสหกรณ์จะมีการอยู่ด้วยกัน ทุกคนพึ่งแรงงานทางกายทางสมองอย่างบริสุทธิ์ และแลกเปลี่ยนเหล่านี้ระหว่างกันในอัตราที่เป็นธรรมชาติของการครองชีวิต ครองสังคมของกันและกัน ทุกคนมีชีวิตอยู่ด้วยแรงงานของตน ไม่มีการว่างงาน ไม่มีการผลิตที่ขัดแย้งต่อการเสนอและสนอง แรงงานส่วนเกินของแต่ละคนจะถูกนำมาเฉลี่ยตามสภาพแห่งความสามารถของแต่ละคนมาสร้างสวัสดิการต่าง ๆ โดยไม่คิดค่าบริการ เช่น สวัสดิการสาธารณสุขแห่งสังคม การศึกษา การป้องกันโรค และการรักษาพยาบาล สังคมสงเคราะห์ เช่น การสงเคราะห์คนชราและคนพิการ ผู้จะใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมต่อตัวเองไม่ได้แล้ว เป็นต้น เหล่านี้คือสัญลักษณ์ของระบบรัฐสหกรณ์ซึ่งให้ความสงเคราะห์โดยไม่คิดมูลค่าแก่ชาวสหกรณ์ เริ่มตั้งแต่การตั้งครรภ์ การเกิด จนถึงการศึกษาอบรมจากอนุบาลถึงมหาวิทยาลัย เพื่อทำคนให้เป็นคนอย่างครบถ้วนทั่วหน้า ทั้งนี้เพื่อสร้างคนใหม่ที่มีศีลธรรมอันดีอันจะเป็นพื้นฐานของโลกใหม่ ชีวิตใหม่อย่างแท้จริง และเพื่อสร้างแรงงานใหม่ที่มีประสิทธิภาพและสมรรถภาพอย่างสูง สำหรับป็นชีวิตแต่ละชีวิตให้สำเร็จตามความคาคหมายของธรรมชาติที่มอบแรงงานมากับชีวิตทุกชีวิต ตั้งแต่ชีวิตเกิดจนชีวิตดับ เมื่อเด็กทุกคนในระบบรัฐสหกรณ์ได้รับการปกป้องจากรัฐโดยอาศัยเงินเฉลี่ยแห่งแรงงานส่วนเกินของสมาชิกทุกคน ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิในครรภ์จนสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสหกรณ์ด้วยโอกาสที่เท่าเทียมกันทุกอย่างแล้ว เด็กเหล่านี้ก็จะ เป็นตัวแรงงานซึ่งมีประสิทธิภาพและสมรรถภาพอย่างดีที่สุดที่จะสร้างสรรสังคมและตัวของ เขาให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไปโดยไม่มีภารกิจกันแรงกันเลย ชาวสหกรณ์ที่รัฐไคป็นขึ้นนี้ควรมีอายุของการใช้แรงงานเพื่อตนเองและสังคมตั้งแต่ปีที่ 25 จนถึงปีที่ 65 เมื่อพ้นอายุ 65 ไปแล้วรัฐสหกรณ์ก็จะเข้าสงเคราะห์ต่อไป ตามขบวนการสวัสดิการแห่งระบบชราสงเคราะห์ ซึ่งรัฐถือว่าเป็นการตอบแทนที่เป็นธรรม เพราะบุคคลที่ชราแล้วเหล่านี้ได้ใช้เวลาถึง 40 ปี (จากอายุ 25 - 65) ทำงานเพื่อตัวของ เขาแต่ละคน ตามวิธีเศรษฐกิจสหกรณ์ และเพื่ออุทิศเงินเฉลี่ยแห่งแรงงานส่วนเกินของ เขาให้แก่สวัสดิการของสังคมที่เขาอาศัยอย่างดีที่สุดตลอดเวลา 40 ปี ซึ่งนานพอสำหรับการทำงานเพื่อตัวและเพื่อสังคมของ

มนุษย์คนหนึ่ง ชีวิตของชาวสหกรณ์ชีวิตหนึ่งอาจจะเขียนแผนผังได้ดังนี้

โครงการบูรณะชนบทแห่งชาติ

เหตุผลที่ทำให้ต้องมีโครงการบูรณะชนบท เพราะแหล่งผลิตส่วนมากของประเทศไทย อยู่ในชนบท ประชาชนส่วนมากอาศัยอยู่ในชนบท แต่ชนบทของประเทศไทยยังล้าหลัง ห่างไกลความเจริญมาก มาตรฐานการครองชีพต่ำ โครงการบูรณะชนบทนี้จะใช้วิธีการเศรษฐกิจแบบสหกรณ์ สิ่งที่จะบูรณะมีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ คือ

1. บูรณะทางการศึกษา
2. บูรณะทางการอาชีพ
3. บูรณะทางการป้องกันรักษาโรค
4. บูรณะทางการเสริมสร้างดินฐานที่อยู่²²

(แผนงานรายละเอียดของโครงการบูรณะชนบทแห่งชาติจะมีอยู่ในเรื่องงานสหกรณ์ของสศก บูรณะโรหิต ซึ่งจะได้กล่าวอย่างละเอียดในตอนที่ต่อไป)

²¹ เรื่องเดียวกัน, 1 (10 มิถุนายน, 2500), 4, 49.

²² "บาร์บารา" (นามแฝง), "โครงการบูรณะชนบทแห่งชาติ," ปิยมิตร, 3 (18 มกราคม, 2502), 5.

ระย้า

ในนวนิยายเรื่อง ระย้า สด กุรมะโรหิต ให้เกรียงไกร ซึ่งเป็นตัวละครตัวเอกตัวหนึ่ง สร้างเมืองสหกรณ์ที่เขาตะกรา หลักการสหกรณ์ของเกรียงไกร ก็คล้ายคลึงกับหลักสหกรณ์ในเรื่อง เมืองสหกรณ์ นอกจากสร้างเมืองสหกรณ์แล้ว สด กุรมะโรหิต ยังให้เกรียงไกร เสนอการเมือง โดยการตั้งพรรคสหราษฎร์ ซึ่งเท่ากับเป็นการนำสหกรณ์เข้ามาเป็นหลักในการบริหารประเทศ นโยบายของพรรคสหราษฎร์ มีเป้าหมายเพื่อต่อสู้กับความยากจนของประชาชน ยกมาตรฐานการครองชีวิต การครองสังคมของคนไทยทั่วประเทศ มีการกินแรงน้อยที่สุด หรือแทบไม่มีเลย นโยบายหลักของพรรคมี 4 ประการคือ

1. เรงการศึกษาในชนบท ให้มีระดับเท่าเทียมการศึกษาในพระนคร และการศึกษาของเด็กไทย สิ่งเหล่านี้ไม่มีการเก็บเงิน ซึ่งจะทำโดยใช้หลักสหกรณ์
2. มีอาหารที่อุดมสมบูรณ์ ทำโดยวิธีการสหกรณ์ คือตั้งสหกรณ์ชนตามแผน เพื่อสร้างเซลล์สหกรณ์ ให้พอเพียงกับการกอบรูปของวงจรวงจรแห่งเศรษฐกิจสหกรณ์ สำหรับป้องกันการขูดรีด กินแรงของผู้ถือเงิน คนไทยทุกคนที่อยู่ในวงจรวงจรของเศรษฐกิจสหกรณ์ จะปลอดภัยจากอำนาจของนายเงิน
3. ส่งเสริมและรักษา สุขภาพ อนามัยของประชาชน คอยการรักษาพยาบาลอย่างให้เปล่า
4. อำนวยให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมที่สะดวกสบาย และปลอดภัย²³ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ ก็คล้ายคลึงกับเรื่อง เมืองสหกรณ์

ในเรื่อง จดหมายเปิดผนึกเรื่องตั้งคณนิยม หรือสหกรณ์ จาก สด กุรมะโรหิต ถึง ท่านนายกรัฐมนตรีสัญญา ขรรค์ชัย สอบความคึกของ ท่านรัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์ สด กุรมะโรหิต ได้เสนอหลักสหกรณ์เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะปัญหาความยากจน ความคึกของท่านมีดังนี้

²³ สด กุรมะโรหิต, ระย้าเล่ม 4, หน้า 3047 - 3058.

1. รัฐบาลจัดการเงินแรงให้หมดไป หรือให้ลดน้อยลงเพื่อรับแก้ปัญหาความยากจน ปัญหาของว่างระหว่างคนมีกับคนจน การจัดการเงินแรงนี้ สก กูร์มะโรหิต เสนอให้ใช้ การสหกรณ์ เพราะสหกรณ์เกิดจากการเงินแรงระหว่างคนกับคน ระหว่างคนกับรัฐ เคารพ อำนาจของปวงชนโดยการใช้ปัญญา ยอมรับนับถือ เสรีภาพของการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่ว่าความคิดเห็นนั้นจะส่งเสริมหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์หรือไม่

2. วางรากฐานเศรษฐกิจสหกรณ์ และกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้ถือสหกรณ์เป็น นโยบายเศรษฐกิจแห่งชาติ เพื่อช่วยให้ประชาชนคนยากจนพ้นจากกำมือของนายทุน และพ้น จากกรงเล็บของคอมมิวนิสต์ ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความสุขสมบูรณ์และเป็นอิสระเสรี

สิ่งที่จะต้องทำเป็นการด่วนสำหรับพัฒนาชาติไทยก็คือ การสร้างระบบเศรษฐกิจ สหกรณ์ เพราะสหกรณ์เป็นระบบเศรษฐกิจแรงงานของประชาชน จัดโดยประชาชน และจัด เพื่อประชาชน กลุ่มสหกรณ์ที่เสรีทุกกลุ่มไม่อยู่ในการบงการของรัฐเพราะประชาชนเป็น เจ้าของกลุ่ม นายทุน และคอมมิวนิสต์จะบุกกรุกแทรกซึมเข้าไปหาประชาชนในกลุ่มสหกรณ์ไม่ ได้เลย เพราะในกลุ่มสหกรณ์คนสุขสมบูรณ์แล้ว มีห้องอิม มีเสรีภาพสมบูรณ์ ไม่มีการเงินแรง ไม่มีทาสน้ำเงิน ไม่มีทาสแรงงาน และไม่มีทาสการเมือง ทุกคนเป็นเสรีชน เป็นตัวของตัว เอง เป็นผู้รับผิดชอบผลิตเอง ขายเองและซื้อเอง ไม่เคียดรอนในการครองชีพ ในกลุ่ม สหกรณ์ กำไรซึ่งเป็นแรงงานส่วนเกินของมนุษย์แต่ละคนจะตกเป็นของเจ้าของแรงงาน แต่ละ คนผู้ออกแรงงานเท่านั้น จะไม่ถูกรีดรอนเอาเปรียบถูกแย่งชิง ถูกปล้นตกไปเป็นของคนอื่นที่ ไม่ได้ออกแรงงาน

ในค่านการเมือง สหกรณ์ก็เป็นการเมืองอยู่ในตัว เป็นอัตโนมัติอยู่แล้ว ชาคอยู่แต่ ผู้ที่จะนำเอามาประยุกต์ ใช้บริหารประเทศและสังคมเท่านั้น กลุ่มสหกรณ์เมื่อมีจำนวนมากขึ้น และกระจายไปทั่วประเทศ จะทำให้หน่วยปกครองที่เล็กที่สุด (คือหมู่บ้านซึ่งมีอยู่ประมาณ 50,000 หมู่ทั่วราชอาณาจักรไทย) ขึ้นตัวในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ตลอดจนหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำรงชีวิต และครองสังคมอย่างเป็นธรรม ประชาชนในกลุ่มสหกรณ์ทุก ๆ กลุ่ม จะได้รับการศึกษาอบรมให้เข้าใจถึงหลักการดำรงชีวิตในสหกรณ์ว่า จะพึงปฏิบัติตัวอย่างไร จึงจะเกิดเสรีภาพอันเป็นธรรมขึ้นในการครองชีพ เมื่อเข้าใจหลักเสรีภาพอันเป็นธรรมใน การครองชีพแล้ว ก็จะมีเกิดประชามติสำคัญขึ้นในกลุ่มสหกรณ์ ทุกกลุ่มทั่วประเทศ ถือประชามติ

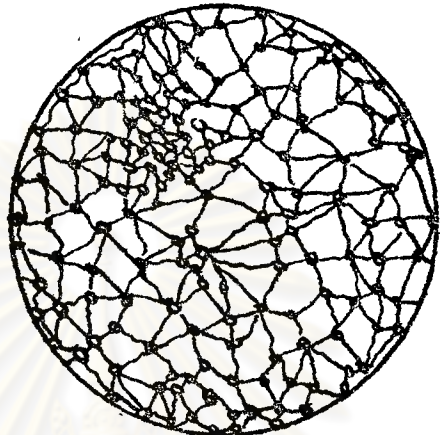
ที่ว่า "แรงงานของเราแต่ละคนต้องเป็นของเรา ใครจะมาบังคับข่มขู่ โขโมยสิทธิของคนอื่น ยื้อแย่งเอาไปไม่ได้" นี้หมายถึง หลักการครองสังคมอย่างเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ และยังเกิดประชามติที่ว่า "ประชาชนแต่ละคน ผู้เป็นคนกำเนิดแห่งรัฐ เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมและของชาติ เราเป็นเจ้าของสังคมและชาติ เราจึงทรงสิทธิอันสมบูรณ์ในการมีอำนาจครองสังคมและชาติ ไม่มีใครจะมามีอำนาจเหนือเราได้เลย และเรายอมมีหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและชาติในอันที่จะต้อง รักษา ป้องกัน บำรุง (ภาษี) และบริหาร เพื่อให้สังคมและชาติได้ดำรงอยู่เจริญรุ่งเรืองและปลอดภัย ซึ่งจะสรุปผลเป็นความสุขสมบูรณ์ของราษฎรแห่งรัฐสวัสดิการ (Welfare State) นี้หมายถึงหลักการครองสังคมอย่างเป็นธรรมทางการเมือง

การครองสังคมอย่างเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและทางการเมืองนี้จะค่อย ๆ เกิดขึ้นด้วยตัวของมันเองแบบอัตโนมัติ ไม่มีการเจาะจงเพื่อจะมีอำนาจหรือเพื่อจะเบียดเบียนในทางใช้อำนาจยื้อแย่งประโยชน์กัน ทั้งนี้เพราะสภกรรมไม่ปฏิวัติ แต่วิวัฒนาการ ตรงตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้าที่ว่า "อหิงสา ปัจฉิม สุตัง โลกเก" (ความไม่เบียดเบียนกันเป็นสุขในโลก) กับ อหิงสา ปรมโธ โม" (ความไม่เบียดเบียนกันเป็นบรมธรรม)

วิธีการครองสังคมแบบสภกรรม อันจะเกิดขึ้นเองแบบอัตโนมัติจะลดหลอมขั้นทีละน้อยในกลุ่มสหกรณ์แต่ละกลุ่ม กลุ่มสหกรณ์ยิ่งมีมากขึ้นตามเจตจำนงศของประชาชนเจ้าของสังคมเจ้าของชาติ มติการ ครองสังคมก็ยิ่งแน่นอนมั่นคงขึ้นทุกที กลุ่มสหกรณ์ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านทั่วราชอาณาจักรไทยเหล่านี้จะไม่ยืนอยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่จะเข้าสู่ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในวงจรของกิจกรรม และเกิดเป็นเครือข่ายสหกรณ์ ซึ่งคลุมทั่วแผ่นดินไทย เพราะมีการเชื่อมโยงกันโดยทางและถนน ซึ่งสร้างขึ้นด้วยความปิติเต็มใจ ไม่มีการบังคับข่มขู่ เหล่าสมาชิกที่อุทิศแรงงานให้แก่สังคมและชาติเพื่อประโยชน์สุขของตนเองแต่ละคน การสร้างทางหรือถนนเชื่อมกลุ่มสหกรณ์ในหมู่บ้านทั่วประเทศนี้ กลุ่มสหกรณ์ต่าง ๆ ในเขตติดต่อก่อารวมกันพิจารณาจ่ายเป็นค่าแรงงานให้ก็ได้ความเหมาะสม เพราะกลุ่มสหกรณ์ย่อมมีรายได้ หรือมีเงินนั้นหมู่บ้านก็อาจตั้งฐานผลิตทางเศรษฐกิจขึ้นตามความเหมาะสม ซึ่งจะทำให้หมู่บ้านเกิดกำลังการเงิน และนำเงินมาสร้างถนนหนทาง ตลอดจนงานสาธารณูปโภคอื่น ๆ แม้แต่สวัสดิการโดยที่รัฐบาลไม่ต้องเสียเงินงบประมาณให้เลย

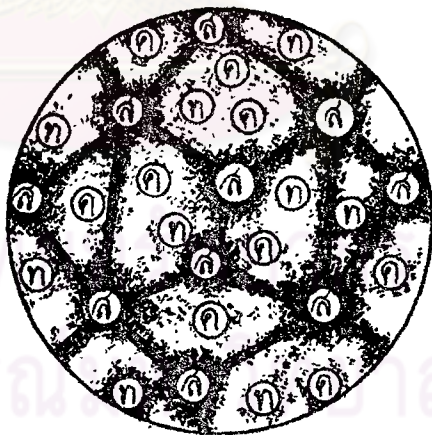
ผังแสดงบทบาทของตาข่าย สหกรณ์ ซึ่งควรจะเกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างรีบด่วน

ผังที่ ๑

แสดงตาข่ายของกลุ่มสหกรณ์ทั่วประเทศ ที่บึงกันไม่ให้นักการเมือง ที่มุ่งกอบโกยหาประโยชน์ ส่วนตัวได้ตลอดรอดแทรกเข้าไป ยึดครองอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมืองในสังคมได้โดยสะดวก กลุ่มสหกรณ์เหล่านี้จะผนึกกำลังรวมกันส่งผู้แทนในแต่ละจังหวัดเข้าไปนั่งในรัฐสภา เสียงของสหกรณ์ ในรัฐสภาจะมีมากขึ้นตามจำนวนสมาชิกทั่วประเทศ และในที่สุดก็จะคุมเสียงในรัฐสภาได้ และจะสามารถ คังรัฐบาลสหกรณ์ขึ้นได้ ความเติบโตของกลุ่มสหกรณ์ ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติวิสัยของมนุษย์ที่ต้องการอยู่ดีกินดี มีอิสระภาพและเสรีภาพในการดำรงชีวิต จะทำให้เกิดรัฐสหกรณ์ ที่เพียบพร้อมไปด้วย สวัสดิการ ในที่สุด

ผังที่ ๒

ขยายเฉพาะส่วนหนึ่งของ
ตาข่ายสหกรณ์เพื่อเป็น
ตัวอย่าง

ส = สหกรณ์
ท = นายทุน
ค = คอมมิวนิสต์

แสดงอำนาจของขบวนการสหกรณ์ ที่สามารถดึงเจ้าของแรงงานผู้ยากจน ออกมาจากกลุ่มนายทุน ได้อย่างสงบ เพราะในกลุ่มสหกรณ์เจ้าของแรงงานมี รายได้ ดีกว่าในกลุ่มนายทุน และสามารถดึงเจ้าของ แรงงานผู้ยากจนออกจากรวมคอมมิวนิสต์ได้อย่างสงบ เพราะในกลุ่มสหกรณ์ เจ้าของแรงงานมี เสรีภาพ และรายได้มากกว่า และทำงานได้อย่างอิสระ ดีกว่าในกลุ่มคอมมิวนิสต์

ควรสังเกตว่า นายทุน และคอมมิวนิสต์ ถูกตาข่ายสหกรณ์ล้อมห้อมท้าย เพราะเจ้าของแรงงาน ที่ยากจน ผลประโยชน์เข้ากลุ่มสหกรณ์มากขึ้นทุกที

ตาชายสหกรณ์ เมื่อใดที่รูปขุ่นแล้วจะกลายเป็นพื้นฐานการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เสรีในที่สุด ตาชายสหกรณ์ (คุนึ่ง) คือ กลไกการเมืองที่เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติ ไม่มีการเจาะจงโดยเจตนา กลไกการเมืองนี้จะสร้างไทยใหม่ให้สุขสมบูรณ์โดยไม่ต้องทำลายไทยเก่าทิ้ง เช่นกลไกการเมืองที่ถือหลักสังคมนิยมทำลายอยู่ ประโยชน์อันใหญ่ยิ่งที่จะพึงได้จากกลไกการเมืองของตาชายสหกรณ์มีดังต่อไปนี้

1. ตาชายสหกรณ์ ปิดทางไม่ให้ผู้ร้ายของประชาชนเล็กลอคเข้ามาบีค้ำอำนาจประโยชน์ได้อีกต่อไป

ตาชายสหกรณ์ หนึ่งกลุ่มอยู่ทั่วประเทศจะป้องกันไม่ให้ผู้ร้ายของประชาชน (ทั้งผู้ร้ายทางการเมืองและผู้ร้ายทางเศรษฐกิจ) เล็ดลอคแทรกแซง เข้ามามีอำนาจเหนือประชาชน เพราะในตาชายสหกรณ์ทั่วประเทศถูกหุ้มห่อเป็นป้อมปราการที่เข้มแข็ง สมาชิกสหกรณ์ทุกกลุ่มสามารถฉีกกำลังอย่างสงบ เขาแถวปิดทางไม่ให้คนที่คิดโกงสังคมนิยมนำเข้ามามีอำนาจเสียเพื่อทำร้ายประชาชนในรัฐสภาได้ ทหารและตำรวจซึ่งเคยถูกบังคับให้เป็นขุมกำลังสำหรับบีค้ำอำนาจ ก็ล้วนเป็นสมาชิกสหกรณ์ อย่างน้อยก็เป็นสหกรณ์ผู้บริโภค มีการอยู่ดีกินดีมีหน้าสำราญ ย่อมจะไม่ยอมเสียศักดิ์ศรีของเครื่องแบบ และความเป็นคนไทยผู้เสรี มอบตัวเข้าเขาเป็นข้าทาสของผู้แสวงโชคทางการเมือง สมาชิกสหกรณ์ทุกคน จะระแวงระวัง สอดส่ายตามอง ไม่ยอมให้นักการเมืองทุกคนมาหาผลประโยชน์จากแรงงานของเขาอีก

2. ตาชายสหกรณ์ ดึงประชาชนออกมาจากกัยกักกันของคอมมิวนิสต์ พ้นจากการเป็นทาสแรงงาน และดึงประชาชนออกมาจากคุกนายทุน พ้นจากการเป็นทาสน้ำเงิน

ในปัจจุบันนี้ คอมมิวนิสต์ต่างชาติได้เล็ดลอคเข้ามาฉวยโอกาสจากความทุกข์ยากของประชาชน ดึงค่ายไตคิน และบนดินขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ อย่างน้อยมากกว่าครึ่งประเทศ และทำการก่อกวนชาตินิยมและหลอกลวงประชาชนที่ยากจนให้เข้าไปเป็นทหารป่าในค่าย บังคับให้คนไทยฆ่ากันเอง บังคับให้ทำงาน กดขี่ไว้ค้ำอำนาจอย่างโหดเหี้ยม ใครขัดขึ้นหรือคิดหนีก็ถูกยิงทิ้งอย่างทารุณ นี่คือการกักกันทาส ไม่ใช่ค่ายที่ปลดปล่อยทาสให้เป็นเสรีชน ประชาชนคนยากผู้ถูกหลอกหรือถูกบังคับให้ไปเป็นทาสอยู่ในค่าย เป็นผู้ที่ควรสงสารอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่หนีเสือปะจระเข้ เขาถูกสูบเลือดในคุกนายทุน จึงหนีไปพึ่งคอมมิวนิสต์ แต่ในค่ายคอมมิวนิสต์ เขาก็กลายเป็นทาสที่มีชีวิตอยู่กับความตาย ประชาชนคนยากเหล่านี้รอความช่วยเหลือจาก

รัฐบาล รัฐบาลก็ได้พยายามช่วยเหลืออยู่ แต่ก็ยังไม่พบความสำเร็จที่ควรพอใจ

ตาชายสหกรณ์จะช่วยประชาชนผู้สูงอายุเหล่านี้ (คุณึ่ง) ในกลุ่มสหกรณ์ทุกหมู่บ้าน สมาชิกมีงานทำในระบบฐานพลังทางเศรษฐกิจ มีการทำมาหากินที่ปลอดจากการขูดรีด กินแรงของกนกลาง และนายทุน มีความอึดหน้าสำราญ อยู่ที่กินดี สหกรณ์ทุกหมู่บ้านเปิดประตูใจคอยรับประชาชนผู้ยากไร้ ประชาชนที่กลายเป็นทาสอยู่ในค่ายคอมมิวนิสต์ ออกมือกินมือ ตายอยู่กลางดิน ตากแดดตากฝน ก็สามารถหนีร้อนเข้าไปพึ่งเย็นอยู่ในกลุ่มสหกรณ์ได้ มีชีวิตอยู่กับชาวสหกรณ์อยู่รวมกลุ่มอย่างพี่น้อง พึ่งพาอาศัยกัน เคารพสิทธิและเสรีภาพอันเป็นธรรมซึ่งกันและกัน ไม่กดขี่รังแกกันแรงกัน เพราะระบบสหกรณ์ไม่เปิดช่องให้สมาชิกเอาเปรียบกันแรงกันได้เลย ทุกคนได้รับผลจากแรงงานของเขาแต่ละคน ไม่กินแรงใคร และไม่มีใครมากินแรง นอกจากนี้ยังได้รับผลสวัสดิการเมื่อแก่ชราป่วยไข้พิการ จากแรงงานของเขากับผู้ร่วมกลุ่มที่สะสมไว้ในกลุ่มคล้ายรูปออมทรัพย์ ในกลุ่มสหกรณ์ตามหมู่บ้าน ทุกคนมีชีวิตอยู่ในป้อมปราการที่อบอุ่น ลูกหลานมีการศึกษาแบบให้เปล่า ตามหลักสวัสดิการ พึ่งตัวเอง เลี้ยงตัวเองตามหลัก อุตคาหิ อักโนนาโด และมีชัยส์ ไม่พุ่มเฟือย วัฒนธรรมตะวันตกที่เหลวแหลกและฟุ้งเฟ้อ ทำลายชีวิตของคนไทยยุคใหม่ให้ย่อยยับและคำหราม ไม่มีโอกาสเข้าไปบ่อนทำลายชาวสหกรณ์ในกลุ่มได้ง่าย ๆ เพราะชาวสหกรณ์อยู่ในบรรยากาศของคตินิยมที่ว่า ความมีชัยส์สร้างความสุขสงบร่มเย็น ความพุ่มเฟือยสร้างความฉิบหายวุ่นวาย

ความสุขสมบูรณ์ในกลุ่มสหกรณ์ตามหมู่บ้าน จะดึงประชาชนที่ตกเข้าไปเป็นทาสในค่ายคอมมิวนิสต์ออกมาหาแสงสว่างทุกวัน แล้ววันหนึ่ง ค่ายคอมมิวนิสต์ก็จะเหลือเพียงหัวหน้าคอมมิวนิสต์ผู้ไม่แสวงแสงสว่าง และคายนั่น ๆ ก็จะยืนตายเป็นค่างร้างในที่สุด

นี่จะเป็นการช่วยรัฐบาลในการป้องกันคอมมิวนิสต์ ช่วยชีวิตทหารไทย และคนไทย และช่วยบังคับประมาณรายจ่ายที่ไม่เป็นสาระแก่นสาร ตลอดจนช่วยระงับการจ่ายเงินที่ได้มาจากน้ำเหงื่อของประชาชนไม่ให้ไปฆ่าประชาชนผู้หยาดน้ำเหงื่อนั้น

ต่อไปนี้ จะพูดถึงคุณนายทุน

ประเทศไทยเต็มไปด้วยคูกของนายทุน รัฐบาลไม่ว่ายุคไหน ไม่เคยมีความคิดที่จะปิดประตูคุณนายทุน เพื่อให้ให้นายทุนซึ่งตัวเองอยู่แต่ในคูกของเขา ไม่ออกมาเพ่นพ่านทำอันตรายต่อประชาชน เช่นเหี้ยวกคชรีดไถรังแก กินแรง และฉูดฉาดเอาประชาชนเข้าไปเป็นทาสน้ำเงิน

ในคุก คุณนายทุนของเมืองไทย เป็นคุกที่ล้าหลังและคร่ำครึที่สุดแห่งหนึ่งในบรรดาคุกนายทุนทั่วโลก ทั้งนี้เพราะว่า คุณนายทุนของเมืองไทยยังอุ้มไปก๊วยเกรื่องทรมานมนุษย์ด้วยวิธีการที่โหดเหี้ยมป่าเถื่อน เช่น วิธีทำนาบนหลังคนด้วยการนอนกินคอกเบี้ยอัตราสูง และคอกเบี้ยหมกตันที่ลูกหนี้ไม่มีวันใช้ไ้หมดเลย วิธีออกทวงกินแบ่งกินรวบซึ่งปล้นประชาชนและสังกมไปปีละพัน ๆ ล้านบาท เป็นเหตุให้ประชาชนส่วนใหญ่และสังกมยากจน วิธีเอาเปรียบของขบวนการคนกลาง ตลอดจนวิธีการเอาเงินทองเงินสารพัดวิธี ทั้งแต่ขบวนการค้าไปจนถึงขบวนการคอร์รัปชันฉ้อราษฎร์บังหลวง คุกของนายทุนผู้หากินกับอำนาจของเงินเหล่านี้ได้บ่อนทำลายเศรษฐกิจของชาติและของประชาชนอย่างย่อยยับ เป็นผลให้เมืองไทยยังคงยากจนเอาตัวไม่รอด มีหนี้ท่วมตัวมากขึ้นทุกวัน ซึ่งถ้าไม่แก้ไขก็จะจมจมนิ่งในที่สุด

แต่ ทาชาสายสหกรณ์จะช่วยถึงคนยากคนจนออกมาจากกลายคอมมิวนิสต์ และคุกนายทุน

3. ทาชาสายสหกรณ์จะสร้างพื้นฐานอันมั่นคงแน่นอนหาให้แก่ระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนเป็นเจ้าของและเป็นใหญ่อย่างแท้จริง

ทาชาสายสหกรณ์ที่ซึ่งอยู่ทั่วประเทศ จะเลือกผู้แทนมาจากกลุ่มสหกรณ์ที่มีอยู่ทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ และเป็นแนวสหกรณ์ชนในรัฐสภาโดยอัตโนมัติ

เมื่อกลุ่มสหกรณ์แต่ละกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันเป็นทาชาสายหรือลูกโซ่เกิดมากขึ้น มีสมาชิกมากขึ้นควยการเวลา เสียงสหกรณ์ในรัฐสภาก็ย่อมมากขึ้นเป็นเงาตามตัว แล้วในวันหนึ่ง เมื่อทาชาสายสหกรณ์กลุ่มออกไปได้ทั่วประเทศ เสียงสหกรณ์ก็จะเต็มรัฐสภา และเมืองไทยก็จะมีรัฐบาลสหกรณ์ - คือรัฐบาลที่เป็นของปวงชนรักษาประโยชน์และแรงงานของปวงชนที่มีคนยากจนอยู่อย่างน้อย 85 เปอร์เซ็นต์ การเอาเปรียบ กินแรง ซึ่งเป็นต้นเหตุในชั้นรากฐานของความยากจน จะลดลงและหมดไปในที่สุด

แล้วประชาชนก็จะสุขสมบูรณ์ด้วยลัทธิเศรษฐกิจสหกรณ์อันเสรี

สค กูร์มะโรหิต มีความเห็นว่า ประชาธิปไตยในเมืองไทย ยังไม่มีรากฐานที่มั่นคงพอเหมือนประชาธิปไตยในอังกฤษหรือสหรัฐอเมริกา เมื่อพื้นฐานเดิมของสังกมเราเป็นพื้นฐานของศักดินา ถ้าเอาสังกมนิยมมาใช้กับระบบปกครองที่ยังไม่มีวิญญูณประชาธิปไตยที่แท้จริง เราก็จะพบกับเผด็จการสังกมนิยม หรือคอมมิวนิสต์ได้ง่ายขึ้น ซึ่งหมายความว่า ปวงชนมีอำนาจไม่ไ้ค้อย่างที่เราต้องการ แต่ถาเราเอาสหกรณ์มาใช้ สหกรณ์จะคอย ๆ ปรับจิตใจของประชาชน

ให้เข้าถึงสิทธิเสรีภาพอันเป็นธรรม และเข้าถึงความรับผิดชอบในประโยชน์ของการใช้แรงงานของราษฎรแต่ละคน ซึ่งเป็นการเน้นถึงความสำคัญของบุคคลตามความหมายของนักเอกชนนิยม และจะค่อย ๆ สร้างพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยขึ้นมาจากกระทิง เมืองไทยสามารถเป็นประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริงในที่สุด

และเมื่อขบวนการสหกรณ์ได้สร้างประชาธิปไตยที่ปวงชนมีอำนาจขึ้นแล้ว กาลเวลา ก็จะสร้างรัฐสหกรณ์ขึ้นโดยอัตโนมัติ และรัฐสหกรณ์นี้จะก้าวไปสู่รัฐสวัสดิการ ซึ่งเป็นยอดปรารถนาสุดท้ายของมนุษย์

สหกรณ์ไม่ก็กั้นความคิดของมนุษย์ อย่างที่เผด็จการคอมมิวนิสต์ หรือสังคมนิยมก็กั้นสหกรณ์เคารพความคิดของคนทุกคน สหกรณ์อยู่ควยธรรมอันเป็นความจริงของชีวิต มิได้อยู่ควยอำนาจ

4. ทายาสหกรณ์เพิ่มผลผลิต

เมืองไทยเป็นเมืองเกษตร การเพิ่มผลผลิตทางเกษตร จึงเป็นการรอดที่สำคัญของชาติ สหกรณ์ส่งเสริมการใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์ และส่งเสริมให้มีการใช้อุปกรณ์การผลิตให้เป็นคุณแก่การเศรษฐกิจ เช่น การใช้เครื่องจักร การใช้ที่ดิน เป็นต้น การปฏิรูปและบำรุงที่ดิน ซึ่งเป็นอุปกรณ์การผลิตสำคัญเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและแก่สังคมอย่างมากที่สุดที่จะทำได้ โดยไม่ทำลายสิทธิของประชาชนอย่างไม่เป็นธรรมเป็นเป้าหมายสำคัญของสหกรณ์

งานสหกรณ์ของ สด กูรมะโรหิต

นอกจากข้อเขียนที่เกี่ยวกับการสหกรณ์แล้ว สด กูรมะโรหิต ยังได้นำลัทธิเศรษฐกิจแบบสหกรณ์มาทดลองใช้ในโครงการบูรณะชนบท เพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ชนบท โดยการไปซื้อไร่ที่กำบล ดงหัวโศก จังหวัดปราจีนบุรี 60 ไร่ และให้ชื่อไร่นี้ว่า "ไร่นานดินไทย" ทว่าไร่นานดินไทยอยู่ 6 ปีกว่า ก็ไม่ได้ผลเพราะเหตุการณ์และกินฟ้าอากาศไม่อำนวย²⁴

²⁴ป. วัชรภรณ์, (นามแฝง) , เรื่องเกม, หน้า 139.

ต่อมาในปี พ.ศ. 2491 ก็ย้ายไปทำที่หมู่บ้านหนองจับเต่า ตำบลนาจอมเทียน จังหวัดชลบุรี ทำอยู่จนกระทั่งบัดนี้ หมู่บ้านหนองจับเต่าเป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่ ทางไกลต่อความเจริญ ตั้งอยู่ห่างจากถนนสุขุมวิทไม่ถึง 1 กิโลเมตร โครงการบูรณะชนบทที่หมู่บ้านหนองจับเต่า ตำบลนาจอมเทียน จังหวัดชลบุรี ได้วางไว้เป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะรวมที่ดิน พ.ศ. 2491 - 2498 ได้รวมที่ดินไว้ได้ 2000 เอเคอร์ เพื่อแบ่งทำเป็นฐานพลังทางเศรษฐกิจ (Economic Base) ของมูลนิธิโรแอนด์คินไทย ในเวลาเดียวกันได้ช่วยชาวบ้าน ตำบลนาจอมเทียนในการบำบัดความเจ็บป่วย และในการอาชีพ เช่นแบ่งที่ดินเหล่านี้ให้ยืมไปปลูกพืชล้มลุกโดยไม่คิดค่าเช่า หรือค่าตอบแทนแต่อย่างใด

2. ระยะหาทุน เพื่อเปิดงานฐานพลังทางเศรษฐกิจ ชายพีชผล เอารายได้มาบำรุงชนบท ตามโครงการบูรณะชนบทของมูลนิธิโรแอนด์คินไทย ระยะนี้เริ่มจาก พ.ศ. 2498 มาจนบัดนี้ แต่ยังไม่สำเร็จ เพราะหาทุนมาดำเนินงานไม่ได้ ได้ติดต่อมูลนิธิเอเชีย มูลนิธิร็อคกี้เฟลเลอร์ เพื่อขอทุน แต่ไม่สำเร็จ ได้ติดต่อมูลนิธิฟอร์ด ได้รับคำตอบใดหรือ²⁵

3. ระยะเปิดงานบูรณะชนบทตามโครงการบูรณะชนบท (Community development project) ยังเปิดงานไม่ได้ เพราะยังหาทุนมาดำเนินงานในขั้นตอนนี้ไม่ได้ ต้องรอต่อไป

โครงการบูรณะชนบทที่วางไว้ดังนี้

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁵พิมพิกา เรื่องวิทยุ, เรื่องเกม, หน้า 33.

เรื่อง ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบปฏิบัติราชการของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๑๖

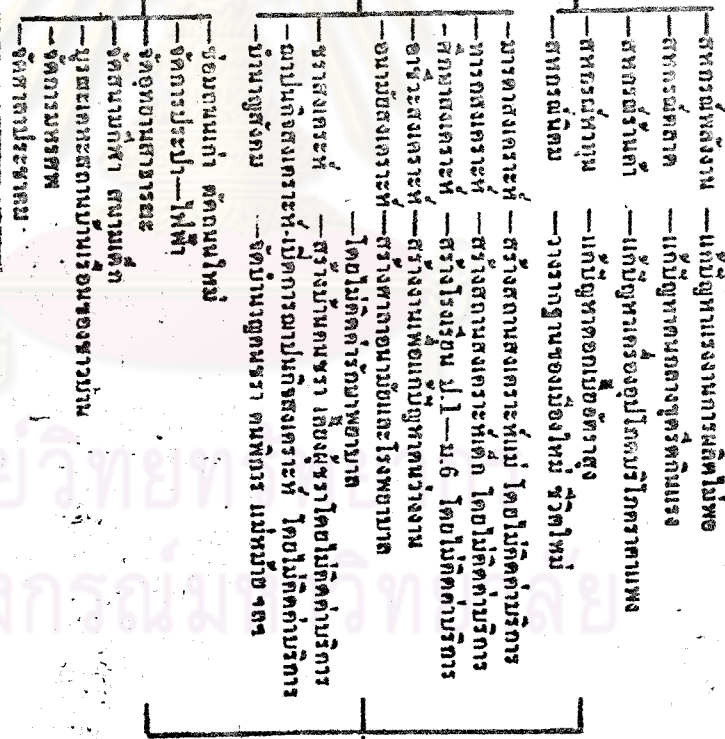
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

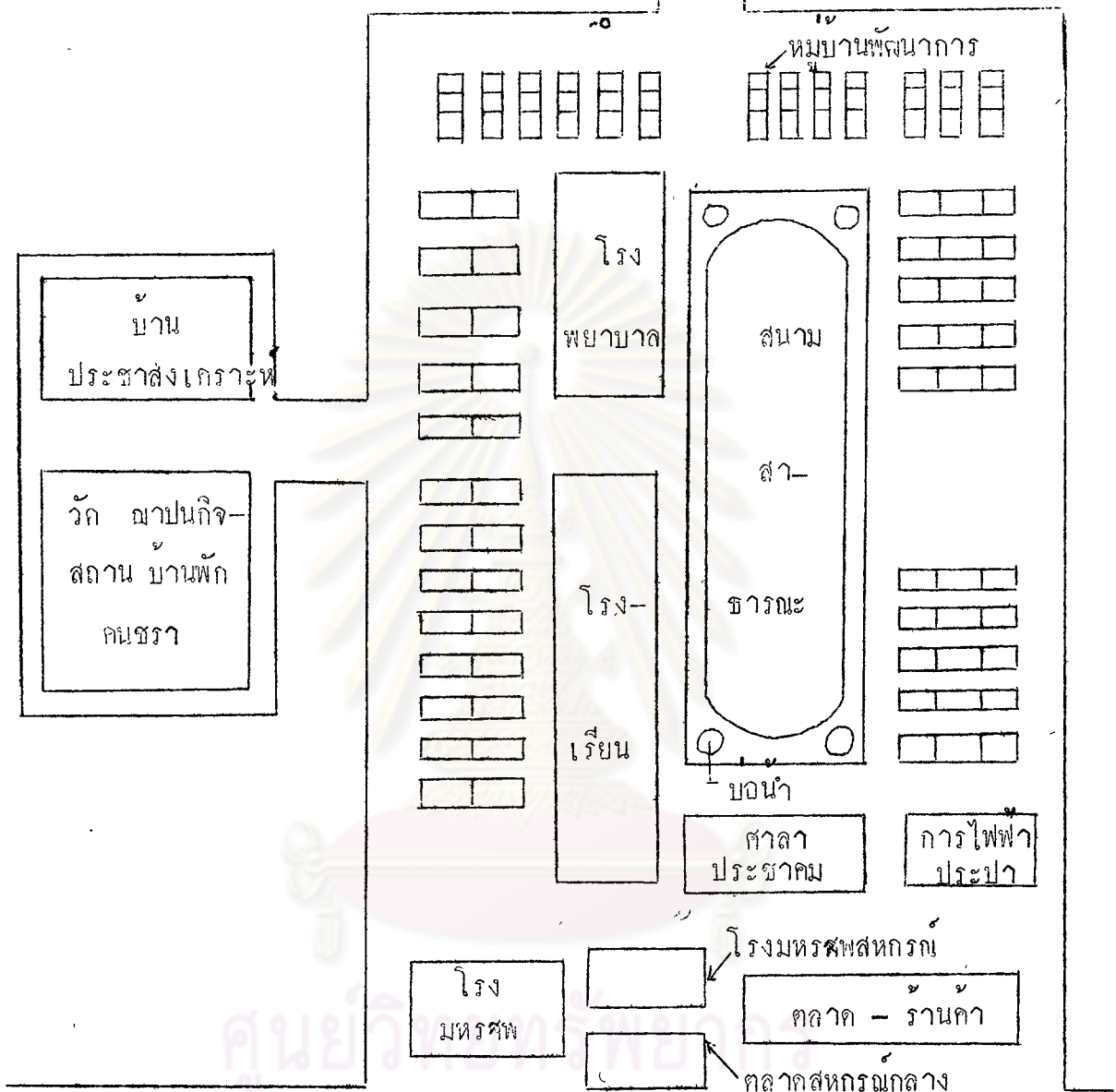
สวัสดิการ

พัฒนาการ (Public Welfare Service) การดำรงชีพ (Community Development) (Co-operative Society)

เพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ To Combat Communist

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการป้องกันและจัดการภัยพิบัติ

ถนนเชื่อมถนนสุขุมวิท (กว้าง 30 เมตร)

แผนผังโครงการบูรณะชนบทหมู่บ้านหนองจับเต่า²⁶

²⁶"บาร์บารา" (นามแฝง) , "โครงการบูรณะชนบทแห่งชาติ," ไท - รายสัปดาห์, 4 (6 มิถุนายน, 2493), 6.

ส่วนประกอบของโครงการไร่แผ่นดินไทย มี

1. หลักการ ต้องการสร้างความเจริญให้แก่ชนบทในทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การปกครอง สังคม

2. เหตุผล เป็นเวลานานมาแล้วที่ชนบทถูกทอดทิ้งไม่มีใครนำพา ซึ่งเป็นภัยแก่ชาติอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะชนบทเป็นรากฐานเศรษฐกิจของชาติ ถือเป็นแหล่งของทรัพยากรทั้งหมดที่ชาติเรามีอยู่ และในชนบทเป็นที่อยู่ของประชาชนถึง 85% ของพลเมืองทั้งหมด และประชาชนเหล่านี้ เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ซื้อของชาติ นับว่าเป็นผู้เลี้ยงชาติไทยโดยตรง แต่ผู้เลี้ยงชาติเหล่านี้ขาดการบำรุงหนุนดูหุดหามไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ ส่วนมากขาดการศึกษาเป็นภัยต่อระบอบประชาธิปไตยมาก ในทางสุขภาพอนามัยเต็มไปด้วยโรคภัยไข้เจ็บทางอาชีพก็เลี้ยงตัวเองไม่ได้ สถิติของทางราชการบอกว่า คนพวกนี้มีรายได้เพียงครอบครัวละ 1500 บาทต่อปีเท่านั้น คือประมาณเดือนละ 100 บาท ชีวิตจึงแร้นแค้นยากจน สาเหตุที่มีรายได้น้อยก็เพราะว่าต้องงูมาทำกินควายคอกเบี้ยอัตราสูง ถูกคนกลางขูดรีด กดราคา นอกจากนี้ในปีหนึ่งส่วนมากทำงานกันเพียง 100 กว่าวันเท่านั้น อีก 200 วันไม่มีงานทำเป็นค่าเป็นสันเลย แรงงานในชนบทจึงเหลืออย่างมากมาตลอดปี ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งทำให้เศรษฐกิจของชาติเจริญรุ่งเรืองไปไม่ได้ ประเทศไทยมีที่ดินอยู่ 320 ล้านไร่ เวลานี้ได้ใช้ที่ดินเป็นประโยชน์ทางเกษตรและทางอื่น ๆ เพียง 60 กว่าล้านไร่เท่านั้น เหลือที่ดินอีก 260 กว่าล้านไร่ ซึ่งจะต้องทำให้เป็นประโยชน์อย่างจริงจังขึ้นมา ซึ่งควรจะทำให้ เพราะเหตุว่าแรงงานยังเหลืออีกมากมายตลอดปี ความมุ่งหมายของไร่แผ่นดินไทยก็คือ ต้องการเอาแรงงานที่เหลือว่างอยู่เหล่านี้ มาใช้ทำที่ดินที่เหลือว่างอยู่ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจทุกทาง

3. เป้าหมายของการดำเนินงาน มี 4 ประการคือ

3.1 ส่งเสริมการอาชีพของชาวชนบท ต้องการทางบูรณะ เช่น หางานให้เขาทำ

3.2 ส่งเสริมการศึกษา สด กุรมะโรหิต มีความเห็นว่า เวลานี้เด็กจบ ป.4 ก็อ่านหนังสือไม่ออก ออกมาแล้วก็เซ็นชื่อไม่ได้ ระบบการศึกษาของเรากระทรวงศึกษาไม่สนใจโยคี เช่นการศึกษาในหมู่บ้าน เพราะฉะนั้นจะต้องบูรณะการศึกษาให้มีโรงเรียนในหมู่บ้าน เด็กจะคงเรียนหนังสือใหญ่เรื่อง และขยายการศึกษาออกไป

3.3 การสาธารณสุข สุขภาพอนามัย จะต้องช่วยอย่างหนัก ให้คนในหมู่บ้านได้มีการรักษาพยาบาล

3.4 ส่งเสริมให้มีที่อยู่อาศัยที่ถูกสุขลักษณะ ตลอดจนการสาธารณสุขโลก เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนนหนทาง เป็นต้น

เป้าหมาย 4 ประการนี้เรียกว่า ปัจจัย 4 ของชีวิต ที่ทุกคนต้องการ จะขาดเสียไม่ได้ ถ้าเราสามารถทำให้ปัจจัย 4 ของชีวิตนี้มีความสมบูรณ์ได้อย่างแท้จริง ชาวไทยก็จะเจริญก้าวหน้าอย่างไม่มีปัญหา

4. การดำเนินงาน เป้าหมาย 4 ประการนี้ต้องใช้เงินมากจึงจะทำได้สำเร็จ แต่รัฐบาลไม่มีเงินที่จะทำให้สำเร็จได้ ถ้าจะรอคอยต่อไปอาจกินเวลาอีกหลายสิบปี จึงจำเป็นต้องคิดหาวิธีทำสำเร็จโดยไม่ต้องใช้เงิน วิธีนี้คือ การใช้แรงงานแทนเงิน นั่นคือการตั้งฐานพลังงานเศรษฐกิจ

ฐานพลังงานทางเศรษฐกิจ คือแหล่งกำเนิดของรายได้ประจำท้องถิ่นแต่ละแห่ง รายได้นี้ได้มาจากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การผลิตพืชผลต่าง ๆ ตามภูมิประเทศ และทำเล เช่นทำเลเป็นนา ก็ทำฐานพลังนา ถ้าทำเลเป็นไร่ ก็ทำฐานพลังไร่ ถ้าทำเลเป็นน้ำ ก็ทำฐานพลังประมง ถ้าทำเลเป็นกิจกรรม อุตสาหกรรม ก็ทำฐานพลังอุตสาหกรรม ฯลฯ

การสร้างพลังงานทางเศรษฐกิจ ใช้แรงงานของชาวบ้านที่สมัครใจ เช่นเกี่ยวกับการพัฒนาการถนน และคลองที่กระทรวงมหาดไทยทำอยู่เดี๋ยวนี้ รายได้ของฐานพลังเศรษฐกิจยังมีกรมการรักษาดูแลหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน ควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ของราชการ เพื่อนำไปใช้จ่ายในการบูรณะหมู่บ้านแต่ละแห่งซึ่งฐานพลังตั้งอยู่

จากรายได้ของฐานพลังทางเศรษฐกิจ งานบูรณะชนบท 3 ประเภท จะเกิดขึ้นคือ

1. งานสหกรณ์ ซึ่งจะช่วยให้ชาวบ้านต่อไป
2. งานสวัสดิการ ซึ่งจะช่วยให้ชีวิตชาวบ้านโดยไม่คิดค่าบริการ เช่น มารักษา ส่งเคราะห์ ทหารส่งเคราะห์ ศึกษาส่งเคราะห์ อาชีวะส่งเคราะห์ อนามัยส่งเคราะห์ ข้าราชการส่งเคราะห์ ฅาปนกิจส่งเคราะห์ เป็นต้น
3. งานพัฒนาการ ซึ่งจะบูรณะถนนหนทางให้ดีขึ้น เปิดการไฟฟ้า การประปา ปรับปรุงเทศสถานที่อยู่อาศัยของชาวบ้านให้ถูกสุขลักษณะ เปิดศาลาประชาคมให้หมู่บ้านเพื่ออบรมชาวบ้าน เหล่านี้คืองานที่มูลนิธิโรแวนคินไทยต้องการจะทำขึ้น เพื่อให้เป็นหมู่บ้านตัวอย่าง (Social experiment) ที่ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี แต่ขณะนี้ยังทำ

ไม่สำเร็จ เพราะขาดการช่วยเหลือ

การดำเนินงานตามผังโครงการบูรณะชนบทของไต้หวัน

มูลนิธิไต้หวัน ไม่ต้องการหารายได้จากการบอกบุญเรี่ยไร แต่ต้องการหารายได้จากแผ่นดินที่เขาเตรียมรวบรวมไว้แล้ว

รายได้จากแผ่นดินนี้ หารายได้จากพืชผลที่จะปลูกขึ้นมา การปลูกพืชผลนี้ใช้ทุนเพียงก้อนแรกเท่านั้น เมื่อได้พืชผลแล้วก็สามารถกู้ยืมได้ และใช้กำไรลงทุนต่อไป เพื่อเอากำไรมาบูรณะชนบท ตามแผนผังที่วางไว้

แหล่งกำเนิดของพืชผลจากแผ่นดิน เรียกว่า ฐานพลังทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีหลายชนิด ที่กำหนดไว้ในโครงการ คือ ส้ม เงาะ สับปะรด ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง

ต่อไปนี้ คือตัวเลขของการลงทุน และรายได้ของฐานพลังทางเศรษฐกิจ แต่ละฐาน ตามโครงการของมูลนิธิไต้หวัน

1. ฐานพลังส้ม (Orange Base)

ที่ดิน 250 เอเคอร์

จำนวนส้ม 50,000 ต้น

ทุน 5 ปี = 5,000,000 บาท (ปีละ 3 ล้านโดยเฉลี่ย)

ค่างวางระบบการรดน้ำอีก 1,000,000 บาท เป็น 6,000,000 บาท

ในปีที่ 5 ส้มเริ่มออกผลได้เต็มที่ จะเก็บส้มได้ไม่ต่ำกว่าต้นละ 100 บาท

50,000 ต้น เป็นเงิน 5,000,000 บาท เพราะฉะนั้นในปีที่ 6 จะคืนทุนได้หมดพร้อมด้วยดอกเบี้ย และจะเหลือกำไรสำหรับการบูรณะชนบทอีกด้วย ส้มจะออกลูกเพิ่มขึ้นทุก ๆ

ปี ในปีที่ 7 - 8 - 9 จะมีรายได้เพิ่มจากต้นละ 100 บาท เป็น 200 - 300 บาทที่ไร่นายจุนที่จังหวัดเพชรบูรณ์ขณะนี้ ส้มอายุ 20 ปี ทำรายได้ให้ต้นละ ถึง 300 บาท

ถ้าบำรุงดิน บำรุงต้นส้มด้วยเฉลี่ยไม่เกินต้นละ 20 บาทต่อปี 50,000,000 ต้น จะเป็นเงิน 1,000,000 บาท ถ้าคิดรายได้จากส้มเพียงต้นละ 100 บาทเท่านั้นก็จะได้กำไรถึงปีละ 4,000,000 บาท

คำนวณไว้ว่าในปีที่ 10 ส้มจะทำรายได้อย่างต่ำที่สุด ถึงต้นละ 300 บาท

50,000,000 ต้น จะเป็นเงิน 15,000,000 บาท หักค่าใช้จ่ายแล้ว 1,000,000 บาท

จะมีกำไรสุทธิอย่างน้อย 14,000,000 บาท สำหรับทำการบูรณะชนบทตามโครงการพัฒนาการ
โครงการสวัสดิการ และโครงการดำรงชีพ

2. ฐานพลังเงาะ (Ngoh Base)

ที่ดิน 175 เอเคอร์

จำนวนเงาะ 10,000 ต้น

ทุน 5 ปี 500,000 บาท + ค่าวางระบบการรดน้ำ 500,000 บาท
= 1,000,000 บาท

ในปีที่ 5 เงาะเริ่มออกผลเต็มที่ จะเริ่มเก็บผลได้คนละไม้ต่ำกว่า 150 บาท
10,000 ต้น จะได้เงิน 1,500,000 บาท เพราะฉะนั้นในปีที่ 6 จะคืนทุน และดอกเบี๋ยได้
หมด และจะเหลือกำไรด้วย เงาะจะออกลูกเพิ่มทุกปี และจะมีลูกมากกว่าส้ม เพราะเงาะ
เป็นไม้ใหญ่ ในปีที่ 10 และต่อ ๆ ไป คำนวณว่าจะได้ลูกคนละไม้ต่ำกว่า 2000 บาท เงาะ
10,000 ต้น จะได้เงินถึง 20,000,000 บาท ต่อปี

ค่าบำรุงรักษา เงาะถูกกว่าส้ม เพราะมีโรคน้อยกว่า ไร่จะไม่เกินคนละ 10 บาท
ต่อปี โดยเฉลี่ย 10,000 ต้น จะเสียค่าใช้จ่ายไม่เกิน 100,000 บาท ต่อปี

รายได้จากเงาะจะเป็นรายได้ที่สูงมาก สามารถจะช่วยให้โครงการบูรณะชนบท
สำเร็จได้เป็นอย่างดี

3. พลังสี่ประภค ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง (Pine apple, Corn, Sugar Cane, Tapioca Bases)

ยังมีที่ดินเหลืออยู่อีกไม่ต่ำกว่า 1000 เอเคอร์ ที่ไร่นานาชาติจะอุทิศให้แก่งานบูรณะ
ชนบท สำหรับปลูกพืชหมุนเวียน (Rotation Crops) เดียงโครงการนี้ขณะที่พืชไม่ยืนต้น
คือส้มกับเงาะยังไม่ออกผล คำนวณว่าการปลูกพืชล้มลุก 4 ชนิด ด้งกล่าวสลับกันจะทำรายได้
ให้ไม่ต่ำกว่าปีละ 600,000 บาท ซึ่งจะช่วยให้ทำตามโครงการไปทีละขั้น รอจนครบ
5 ปี เมื่อส้มกับเงาะออกผลแล้ว ก็จะบริหารสร้างเมืองใหม่ตามโครงการบูรณะชนบทได้เต็มรูป

การแสวงหาทุนเพื่อดำเนินงาน

ไร่นานาชาติต้องการทุนหมุนเวียน 7 ล้านบาทใน 6 ปี ซึ่งสามารถจะใช้คืนได้
หมดในปีที่ 6 พร้อมด้วยดอกเบี๋ย เพื่อสร้างชีวิตใหม่ให้แก่คน 2000 คน เป็นอย่างน้อยในหมู่

บ้านหนองจับเต่า ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี หลักฐานประกันเงินกู้ คือ ที่ดินประมาณ 2๐๐๐ เอเคอร์²⁷

มูลนิธิโรแผ่นดินไทย ดำเนินไปได้ระยะหนึ่ง ก็ต้องพบกับความล้มเหลว สาเหตุที่ทำให้โครงการในโรแผ่นดินไทยล้มเหลว อันพลอยให้โครงการบูรณะชนบทล้มเหลวไปด้วยมีอยู่หลายประการ คือ

1. ทุนไม่พอ ต้องไปกู้หนี้ยืมสิน ต้องเอาของเก่าไปจำนำ จำนองกู้จากธนาคาร เพื่อเอาเงินมาบำรุงโรให้คงงาม
2. ฝนไม่ตกตามฤดูกาล เคยมีฝนแล้งถึง 5 ปี ต้องจ้างคนขนน้ำมารดพืชผลในโร ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น สูญต้นทุนไม่ไหว พืชโร อาทิ ส้ม เป็นหมื่น ๆ ต้น ต้องขายหมด
3. หาดตลาดไม่โต ผลผลิตออกมาแล้ว แต่ตลาดอยู่ในมือนายทุน ทำให้ขายได้ในราคาที่ไม่ม่กำไรพอจะมาเลี้ยงโร
4. ปัญหาแรงงาน ให้ค่าแรงอย่างยุติธรรม แต่คนงาน โกงชั่วโมงการทำงาน ให้ทำงาน 8 ชั่วโมง ทำจริง ๆ 6 ชั่วโมง โกงเสีย 2 ชั่วโมง เป็นต้น²⁸

เวลานี้ สด กุระมะโรหิต ก็ยังมีเจ้าหน้าที่อยู่มาก เช่น เป็นหนี้ธนาคาร และไร้กักำลังจะบอกขายไปแล้ว เพราะทุนไม่พอ อุดมการณ์ในเรื่องมูลนิธิโรแผ่นดินไทยก็ต้องล้มไปโดยปริยาย ถึงกระนั้นเขาก็คิดว่าเขาได้พยายามทำอย่างดีที่สุด อย่างสุดความสามารถแล้ว แม้จะไม่สำเร็จก็เป็นเรื่องของโชคเคราะห์ ซึ่งเป็นเรื่องสุคติวิสัย ทำได้แค่นี้ก็พอใจแล้ว²⁹

ข้อสำคัญที่ทำให้โรแผ่นดินไทยล้มเหลว ผู้เรียบเรียงคิดว่า ที่สำคัญที่สุดคือ การตลาด เพราะการตลาดก็เป็นสิ่งสำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งที่ทำให้สหกรณ์จะพบกับความสำเร็จหรือล้มเหลว สำหรับในเรื่องเกี่ยวกับการตลาดนี้ สด กุระมะโรหิต ได้ให้ความสำคัญอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก

²⁷ป. วัชรภรณ์, เรื่องเดิม, หน้า 139.

²⁸สัมภาษณ์ สด กุระมะโรหิต 2 กรกฎาคม 2517.

²⁹สัมภาษณ์ สด กุระมะโรหิต 14 กรกฎาคม 2517.

เพราะเขาได้กล่าวถึงการตลาดไว้น้อยมาก

สำหรับเรื่องนี้ เขาได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งในเรื่อง ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย ว่า

1. เร่งกวัดขึ้นสมรรถภาพและประสิทธิภาพของสหกรณ์ให้ดียิ่งขึ้นอีก
2. ทหารวิซซ์ควางไม่ให้บริษัทคนกลางและบริษัทผูกขาดของพวกเขาอภิสิทธิ์ชนกว่าการซื้อหรือผลิตหรือซื้อ ซึ่งเป็นผู้ผลิตโคอีกต่อไป
3. ในกรณีที่สหกรณ์ยังไม่ถึง หรือยังขาดประสิทธิภาพ รัฐบาลควรดำเนินการพยุงราคาพืชไร่ไว้เพื่อชักชวนคนกลางไปขายในครัว³⁰

และ

"แล้วตลาดเล่า, คุณยังคงมั่นใจในตลาดยุโรปอยู่ใช่ไหม?"
 "ผมเคยติดคอไว้อย่างทะเลาไฟ" เกรียงไกรพูดพลางกวักตาคู่หูที่ราบผืนใหญ่ที่ปรากฏอยู่เฉพาะหน้า "แต่รื้อรานันทนยี่สิบ ล้านนี้ถ้าทำสัญญาแล้ว ตลาดก็ควรจะไปพร้อมกันไปด้วย เพราะเจ้าของทุนเขาคองการใหญ่เราชำระเป็นพืชหรือขน"
 "ก็หนี้การผูกขาดไม่ได้"
 "ช่วยไม่ได้ เพราะกว่าโลกจะเป็นโลกสหกรณ์ได้ ก็ต้องกินเวลาอีกนานนัก แต่เมื่อเขาใหญ่หนักต้องเอาไวก่อน ถ้าไม่เอางานก็เดินไปไม่ได้"³¹

สำหรับอิทธิพลการผูกขาดของพ่อค้าคนกลางนี้ สด กุรมะโรหิต ก็กล่าวถึงไว้เหมือนกัน เพราะข้อเขียนของเขาตอนหนึ่งก็กล่าวถึงอิทธิพลของพ่อค้าคนกลางที่มีผลต่อวงการเศรษฐกิจของชาติไว้ดังนี้คือ

1. ผู้ผลิตถูกกินแรง ซึ่งยอมเป็นการก่อให้เกิดความอ่อนเปลี้ยแก่แรงผลิต อันเป็นตัวจักรตัวแรกที่สำคัญในชนรากฐาน

³⁰ สด กุรมะโรหิต, "ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย," ปียมิตร, 9 (17 กรกฎาคม, 2478), 47.

³¹ สด กุรมะโรหิต, ระยาเดิม 3, หน้า 2169 - 71.

2. คุณภาพของสินค้าเสื่อม เพราะการแข่งขันไม่มี เนื่องจากถูกผูกขาด
3. ผู้บริโภคถูกกีดกันรุนแรง เพราะคนกลางรีบเอาแรงงานส่วนเกินไปช่วยการเก็บภาษามือ³²

สรุปความคิดและงานของ สด กุรมะโรหิต

จากความคิดของสด กุรมะโรหิต ที่เขียนไว้ในเรื่อง เมืองสหกรณ์ โครงการบูรณะ-
ถนนทแห่งชาติ จดหมายเปิดผนึกเรื่องตั้งกมนิยมหรือสหกรณ์จาก สด กุรมะโรหิต ถึงท่าน
นายกรัฐมนตรี สัญญา ธรรมศักดิ์ สอบความคิดของท่านรัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์ และ
นวนิยายเรื่อง ระย้า จะเห็นได้ว่า สด กุรมะโรหิต มีความคิดที่จะใช้หลักสหกรณ์ในการ
บูรณะงาน 4 ด้าน คือ

1. ที่อยู่อาศัย
2. อาหาร
3. การศึกษา
4. สาธารณสุข

ซึ่งทั้ง 4 ประการนี้ ก็คล้ายคลึงกับหลักปัจจัย 4 คือ อาหารที่อยู่อาศัย เครื่อง
นุ่งห่ม และยารักษาโรค ซึ่งมนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมี และการสหกรณ์ที่สด กุรมะโรหิต นำ
หลักการมาประยุกต์ใช้นี้ เริ่มจากระดับเล็ก ๆ คือระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เรื่อย
ไปจนถึงระดับประเทศ จนถึงการมีรัฐบาลสหกรณ์ ดังเช่นความคิดในเรื่อง จดหมายเปิดผนึก
เรื่องตั้งกมนิยมหรือสหกรณ์จากสด กุรมะโรหิต ถึงท่านนายกรัฐมนตรีสัญญา ธรรมศักดิ์ สอบ
ความคิดของท่านรัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์ ซึ่งในแต่ละเรื่องเขาได้แสดงรายละเอียด
และแผนผังไว้ด้วย

³²"บาร์บารา" (นามแฝง) , "เมืองสหกรณ์," ปियมิตร, 7 (31 มกราคม, 2497), 46 - 47.

นอกจากเรื่อง 4 เรื่องที่เกี่ยวกับการสหกรณ์โดยตรงแล้ว ยังมีเรื่องอื่น ๆ อีกมาก
 ใ้แก่เรื่อง

"บาร์บารา" (นามแฝง), "การกระจายพลังงาน," ปิยมิตร, 7 (ตุลาคม,
 2496), 7.

_____. "การสหกรณ์," ปิยมิตร, 7 (27 กันยายน, 2496), 7 ;
 7 (4 ตุลาคม, 2496), 7 ; 7 (11 ตุลาคม, 2496), 7.

สก กูรมะโรหิต.. การปลูกฝังระบบสหกรณ์ด้วยการศึกษา. ปาฐกถาที่โรงพยาบาล
 สงฆ์ วันที่ 24 พฤศจิกายน 2517.

_____. "การปฏิรูปหมู่บ้าน," อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ อำนวยไทย์
 พระจรรยาภรณ์ (พระนคร : โรงพิมพ์วิริยกิจ, 2509), หน้า.1-9.

_____. "ความสว่างในความมืด," แถลงข่าวสัมมนาชีวิตปฐมฤกษ์ในพระอุป-
 ถัมภ์ของสมเด็จพระสังฆราช. 2518. หน้า 106 - 117.

_____. ทางไหนเป็นทางรอด. บรรยายทางสถานีวิทยุ ม.ก. ประมาณ
 เดือนสิงหาคม. 2517.

_____. "ทุนกับแรง," ปิยมิตร, 1 (10 มิถุนายน, 2500), 5.

_____. ผู้รับผิดชอบการศึกษาของชาติ," หนังสือที่ระลึกประจำปีของ
 กรุงเทพมหานครคริสเตียนวิทยาลัย, 2509 (ไม่มีเลขหน้า).

_____. "รัฐสหกรณ์," ปิยมิตร, 2 (28 กรกฎาคม, 2501), 12 +

_____. "เศรษฐกิจของหมู่บ้าน," แถลงข่าวสัมมนาชีวิตปฐมฤกษ์ในพระอุป-
 ถัมภ์ของสมเด็จพระสังฆราช, 2517. หน้า 04 - 86.

_____. "เศรษฐกิจสหกรณ์," ปิยมิตร, 1 (13 พฤษภาคม, 2500), 5.

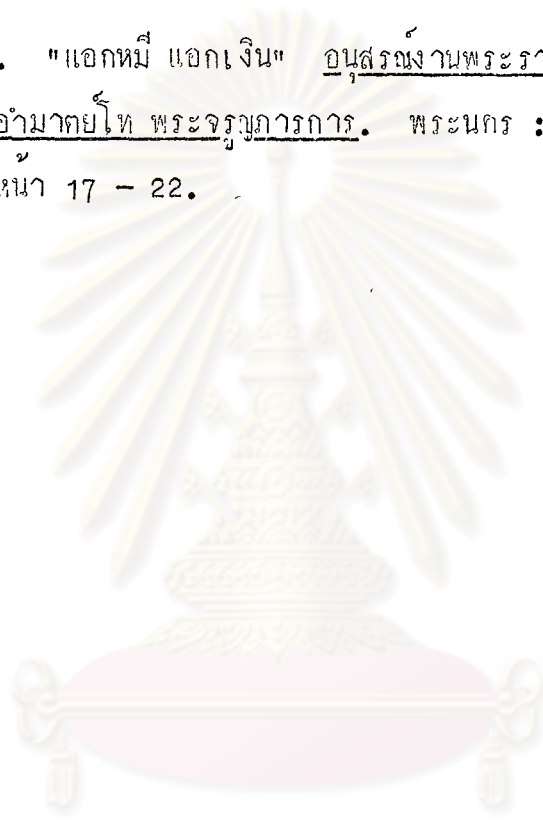
_____. "สหกรณ์การศึกษา," สามทหาร, 3 (ธันวาคม, 2506), 21-26.

_____. "สหกรณ์ไม่ใช่โซเซลิสต์," สามทหาร, 2 (ตุลาคม, 2506), 1-3.

สก กูรมะโรหิต. "เมืองไทยนี้ก็," พิมพ์ไทยหลังขาว, (30 พฤษภาคม, 2513), หน้า 12.

_____. "อหิงสา ปรมโฆมโม" อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ
อำมาตย์โท พระจรรยาภวการ. พระนคร : โรงพิมพ์วิริยกิจ, 2509,
หน้า 10 - 16.

_____. "แอกหมี แอกเงิน" อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ
อำมาตย์โท พระจรรยาภวการ. พระนคร : โรงพิมพ์วิริยกิจ, 2509,
หน้า 17 - 22.

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย